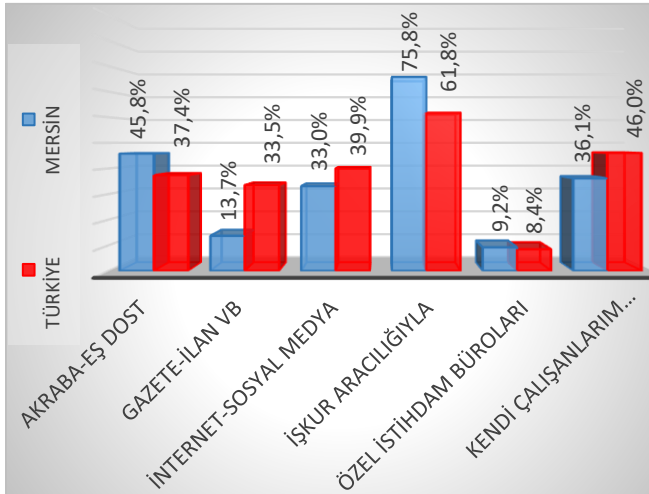

2018

MERSİN

İŞGÜCÜ PİYASASI

ARAŞTIRMA

RAPORU

MERSİN ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU

İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

2018

Hazırlayan

Emrah ÇAKAR
Şef

SUNUŞ

Uluslararası ticaretin serbestleşmesi ile gelişmeye başlayan küreselleşme olgusu, ekonomik ve sosyal alanlarda yaşanan gelişmelerin birçok ülkeyi olumlu veya olumsuz etkilemesi sonucunu beraberinde getirmiştir. Günümüzde artan dünya nüfusu ve uluslararası göç ile dünyanın çeşitli bölgelerinde ekonomik ve finansal kaynakların paylaşımı ve yönetilmesine dayalı ortaya çıkan jeopolitik belirsizlikler, küresel piyasalarda dalgalanmalara sebep olmakta ve işgücü piyasalarını ve işsizlik oranlarını etkilemektedir. Ülkemiz bir yandan dünya ekonomisinde yaşanan bu gelişmelerin, diğer yandan ise son yıllarda bölgemizde dışsal etkilerden kaynaklı ortaya çıkan olumsuzlukların yansımalarını hissetmiştir. Dünyada ve bölgemizde yaşanan gelişmelere karşılık ülkemiz; güçlü bir irade ile alınan kararlar, uygulanan tedbirler, verimli yatırımlar, hayata geçirilen projeler ve akılcı politikalar ile istikrarlı bir şekilde yoluna devam etmektedir.

İşgücü piyasalarının doğru bir şekilde yönetilmesi ve işsizlik sorunu ile daha etkin bir şekilde mücadele edebilmek için işgücü piyasasının mevcut durumunu bilmek ve gelecek dönem eğilimlerini öngörerek karar almak son derece önemlidir. Gelişen teknoloji, mal ve hizmet üretim süreçlerini değiştirmekte olup bunun sonucunda işgücünden talep edilen nitelik ve beceriler her geçen gün değişmektedir. Bu noktada işgücü talebi ile işgücü arzının niteliklerinin uyumlu bir biçimde eşleşmesi etkin bir işgücü piyasasının oluşması için oldukça önem arz etmektedir.

İlimizde bu amaca yönelik olarak hazırlanan, işsizlik sorununun çözümüne belirli bir düzeyde katkı sağlayabilecek verileri bir arada sunan, 2018 yılı Mersin İşgücü Piyasası Analiz Raporu'nun hazırlanmasında emeği geçen başta Mersin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürü ve personeli olmak üzere, tüm ilgililere teşekkür eder, raporun Mersinimize ve tüm kullanıcılara faydalı olmasını temenni ederim.

Ali İhsan SU
Mersin Valisi

ÖNSÖZ

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), bir kamu istihdam kurumu olarak işsizlikle mücadele etme ve istihdamın artırılabilmesi için son yıllarda önemli atılımlar sergilemektedir. Ülkemizin "2023 Hedefleri", "Milli İstihdam Seferberliği" ve Cumhurbaşkanlığımızca açıklanan "100 Günlük İcraat Programları" içeriğine uygun şekilde çalışmalarını yoğunlaştıran Kurumumuz, üzerindeki büyük sorumluluğun bilinci ile işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılması yoluyla ülkemiz ekonomisine, ülkemizin gelişmesine ve büyümesine üst düzeyde katkı sağlama yönünde hizmetlerini sunmaktadır. Kurumumuz çalışmaları kamuoyu nezdinde büyük bir karşılık bulmakta ve kurumumuza kayıtlı işsizler tarafından yakinen takip edilmekte olup verimliliğin artırılması ve vatandaşlarımıza daha kaliteli hizmet sunmak, kurum olarak öncelikli hedeflerimizdendir.

Söz konusu hizmetlerin daha etkin yürütebilmesi ve ülke çapında etkili istihdam politikaları oluşturulmasına katkı sağlamak amacıyla 81 il genelinde işgücü piyasası araştırmaları yapılmakta olup, sonuçlar rapor kitabı haline getirilerek ekonomik ve sosyal taraflar ve kamuoyu ile paylaşılmaktadır. Bu noktadan hareketle 02 Nisan-11 Mayıs 2018 tarihleri arasında, ilimiz genelinde, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işyeri kayıt sisteminden belirlenen 2 bin 140 işyeri ziyaret edilmiştir. İşveren veya işveren temsilcileri ile yüz yüze görüşme yönteminin uygulandığı ziyaretler kapsamında; işgücü piyasasında mevcut durum ve çalışan sayıları, işgücü piyasasında ihtiyaç duyulan meslekler, bu mesleklerde istenen beceriler, temininde güçlük çekilen meslekler ile gelecek dönem istihdam artış ve azalış eğilimleri tespit edilmiştir.

İşgücü piyasasına katkı sağlayabilecek birçok veri ve analizi içeren Mersin İşgücü Piyasası Araştırma Raporu, her aşaması titizlikle yürütülen kapsamlı bir çalışmanın sonucudur. Söz konusu eserin hazırlanmasında emeği geçen Mersin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü personeli ile çalışmaya katkı sağlayan tüm taraflara teşekkür eder, rapor kitabının ilimize ve tüm kullanıcılara faydalı olmasını dilerim.

Mustafa KUTLU
Mersin Çalışma ve İş Kurumu
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	i
ÖNSÖZ	
İÇİNDEKİLER.....	i
TABLolar LİSTESİ.....	ii
ŞEKİLLER LİSTESİ	iii
KISALTMALAR	1
YÖNETİCİ ÖZETİ	2
GİRİŞ	4
BİRİNCİ BÖLÜM	5
İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ.....	5
İŞKUR GÖSTERGELERİ	5
Açık İşler	5
İşe Yerleştirmeler.....	6
Kayıtlı İşsiz.....	8
Aktif İşgücü Programları	10
İşsizlik Ödeneği	14
İKİNCİ BÖLÜM.....	15
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI	15
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM.....	17
İşyeri verileri	17
Mevcut İstihdam.....	30
AÇIK İŞLER.....	33
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER.....	44
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ	51
SONUÇ	58
EKLER	76

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2017)	6
Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2017)	8
Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2010-2017).....	10
Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı	11
Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017).....	11
Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı	12
Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)	13
Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı.....	17
Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları	27
Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlananların Memnuniyet Durumu	28
Tablo 11: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı	30
Tablo 12: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları	31
Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler	32
Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İş Olan İşyeri Oranı	33
Tablo 15: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması.....	40
Tablo 16: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı	40
Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları	41
Tablo 18: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması.....	42
Tablo 19: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler	43
Tablo 20: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	45
Tablo 21: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı	47
Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri	49
Tablo 23: Çalışan Sayısı, Açık İş ve TGÇM Durumuna Göre En Fazla Talep Edilen Meslekler.....	50
Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri	52
Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi	53
Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi	54
Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler	54

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2017)	5
Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2010-2017).....	7
Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı	9
Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2010-2017)	14
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı	18
Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Oranı	19
Şekil 7: Kadınların Part-Time Çalışma Durumu	20
Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu	21
Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu.....	22
Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı	23
Şekil 11: Ar-Ge Çalışması Yapan İşyeri Durumu.....	24
Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşyeri Oranı (%)	25
Şekil 13: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%).....	25
Şekil 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları	26
Şekil 15: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri.....	29
Şekil 16: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi.....	35
Şekil 17: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı	36
Şekil 18: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı	37
Şekil 19: Açık İşlerde Engelli Çalıştırmak İstenmesi	38
Şekil 20: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı.....	39
Şekil 21: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı	46
Şekil 22: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı.....	48
Şekil 23: Engelli İstihdamını Arttırmak İçin Önerilerin Dağılımı.....	55
Şekil 24: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı	56
Şekil 25: Personel Seçiminde Kullanılan Değerlendirme Yöntemlerinin Dağılımı	57

KISALTMALAR

İPA	İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
NACE	Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO	Net İstihdam Değişim Oranı
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek için arz ve talep verilerine ihtiyaç duyulmaktadır. İşgücü piyasasının arz tarafına ait veriler TÜİK ve İŞKUR'un idari kayıtları aracılığı ile yayınlanmaktadır. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır.

İşgücü piyasasının talep yönüne ilişkin veriler ise işgücü piyasası araştırması kapsamında derlenmektedir. İşgücü piyasasının talep boyutunu analiz etmek gayesiyle hazırlanan bu raporda Mersin İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında veri derlenen işyeri sayısı 2 bin 140'tır. Bu işyerleri 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri olup il genelinde 15 sektörde tam sayım yapılmıştır. Mersin ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 98 bin 729 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 75 bin 137 çalışan erkeklerden, 23 bin 592 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Erkeklerin yüzde 32,2'si, kadınların ise yüzde 29,2'si İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. Toplam çalışan sayıları içinde ise imalat sektöründe çalışma oranı yüzde 31,4 olarak gerçekleşmiştir.

Mersin ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ve Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlardır. Mersin ilinde açık iş oranı yüzde 1,5 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 2,6 olup, Mersin ili açık iş oranı bakımından 1,1 puanlık bir farkla Türkiye ortalamasının altındadır. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 6,7 ile Gayrimenkul Faaliyetleri sektörü olarak tespit edilmiştir. Mersin ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup, bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 28,9'dur. Mersin ilinde en fazla açık işi olan ilk üç meslek grubu; Hizmet ve Satış Elemanları, Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerdir.

İl genelinde talep edilen açık işlerin yüzde 39,8'i için eğitim düzeyinin önemli olmadığı belirtilmektedir. Mersin ilinde temininde güçlük çekilen meslekler sektörlerine göre incelendiğinde en fazla İmalat sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Mersin ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada El ve Makine Dikişçisi (Genel) mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği sırasıyla Güvenlik Görevlisi ve Hasta ve Yaşlı Bakım Elemanı meslekleri takip etmektedir.

Mersin ilinde teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 20,4'ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Mersin ilinde işverenlerin yüzde 20,7'si istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle Mersin ilinde ve Türkiye genelinde her 10 işyerinden 2'sinin istihdamın artacağını öngördüğü görülmektedir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 2,5 olarak öngörülürken Mersin ilinde ise ülke genelinin üzerinde yüzde 4,1 olarak öngörülmüştür.

GİRİŞ

Bu çalışma Mersin işgücü piyasasının gerek arz gerekse talep yönü ile mevcut durumunu ortaya koyarak piyasanın olumlu ve olumsuz yanlarını sergilemektedir. Bu kapsamda işgücü piyasası ile kararların alınması ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliğinin artırılması noktasında araştırma sonuçlarının göz önüne alınması oldukça önemlidir.

Mersin İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu; il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. İşgücü piyasasının en önemli aktörleri olan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadaki beklentilerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak politika üretmeden önceki ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde bir zemini tesis etmek , istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR'a değil, Türkiye'de işgücü piyasasının paydaşı olan tüm kurum ve kuruluşlara önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum İŞKUR'dur.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından itibaren yıllık bazda periyodik olarak sürdürülmektedir. Yapılan bu araştırmalar kapsamında 2018 yılı için Mersin ilinde 2 Nisan-11 Mayıs 2018 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiş olup, araştırma neticesinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu raporda, İşgücü Araştırması sonuçları analiz edilerek Mersin ilinin işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ

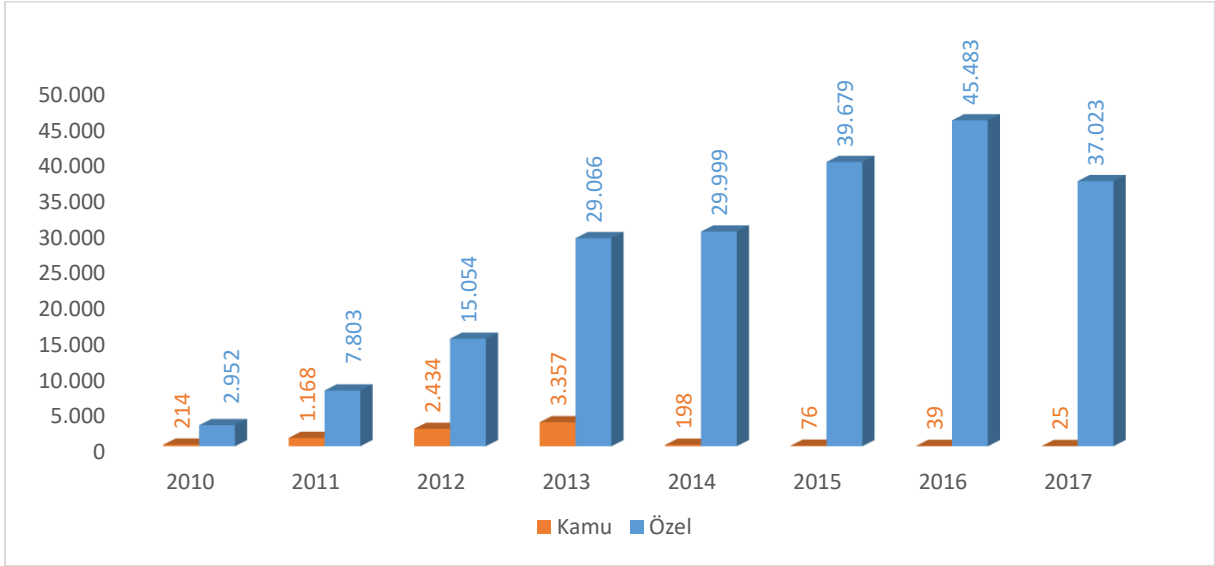
İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri, Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerinin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgilere ulaşılabilmektedir.

Açık İşler

Açık iş; işverenlerin ihtiyaç duyduğu işgücünü karşılamak amacıyla Kuruma bildirdikleri işgücü talepleridir. İşverenler taleplerini Kuruma bizzat gelerek verebilecekleri gibi online olarak da ihtiyaç duyduğu nitelikteki işgücünü Kurumdan talep edebilmektedirler.

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2017)

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında 3 bin 166 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2017 yılına gelindiğinde 37 bin 48 kişiye yükselmiştir. Açık iş sayıları yıllar içerisinde yükselen bir seyir izlemiştir. 2010 yılından itibaren 2016 yılına kadar bu artış eğilimi devam etmiştir. 2014 yılında ki açık iş sayısı 30 bini aşmış olup 2016 yılı itibariyle alınan açık işler zirveyi görmüş ve bir önceki yıla göre yaklaşık yüzde 14,5 oranında artış göstermiştir.

Açık işler sektör bazında incelendiğinde ise İŞKUR'un özellikle 2013 yılından sonra özel sektör açık işleri üzerindeki etkinliğini önemli ölçüde arttırdığı görülmektedir.

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2017)

Meslek	Açık İş Sayısı
Beden İşçisi (Genel)	16.422
Satış Danışmanı / Uzmanı	1.481
Ön Muhasebeci	1.012
Büro Memuru (Genel)	986
Garson (Servis Elemanı)	956
Güvenlik Görevlisi	925
Konfeksiyon İşçisi	827
El ve Makine Dikişçisi (Genel)	742
Beden İşçisi (Temizlik)	713
Reyon Görevlisi	642

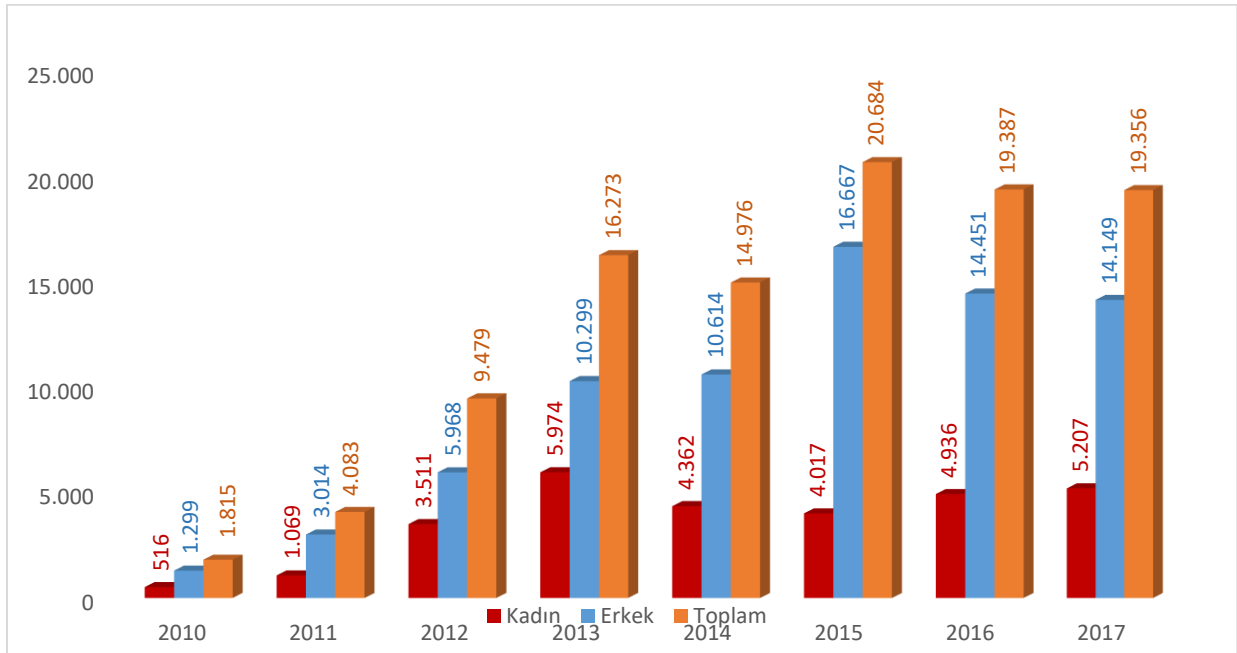
Kaynak: İŞKUR

Mersin ilinde 2017 yılında 37 bin 48 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, ilk sırada 16 bin 422 açık iş ile Beden İşçisi (Genel) mesleği bulunmaktadır. Bu sayı toplam açık iş sayısının yüzde 44,3'ünü oluşturmaktadır. Bu mesleği Satış Danışmanı/Uzmanı ve Ön Muhasebeci meslekleri takip etmektedir. Bu üç mesleğin toplam içerisindeki ağırlığı yüzde 51,1 ile toplam açık işlerin yarısından fazladır. Başka bir deyişle her 2 açık işten biri bu üç meslekten birinde talep edilmiştir.

İşe Yerleştirmeler

İŞKUR özellikle son yıllarda performansını önemli ölçüde artırarak 2017 yılında yıllık bazda 2 milyon 691 bin açık işi işgücü piyasasından toplamıştır. Şekil 2'den de görüleceği üzere bu artan performans İŞKUR işe yerleştirme hizmetlerine doğrudan yansımaktadır.

Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2010-2017)

Kaynak: İŞKUR

2010 yılındaki işe yerleştirme sayısı bin 815 olan Mersin ilinde işe yerleştirilenlerin bin 299'u erkeklerden, geri kalan 516 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar yıllar itibariyle genel olarak yükselen bir seyir izlerken 2013 ve 2015 yıllarında sıçramalar göstermiştir. 2015 yılında belirgin bir artış yaşanarak 20 bin 684 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. 2017 yılında işe yerleşenlerin yaklaşık yüzde 26,9'u kadınlardan oluşmuştur. Kadın işe yerleştirme konusunda gerek rakamsal gerekse oransal olarak zirvenin 2013 yılında yakalandığı görülmektedir. Söz konusu yıl itibariyle kadın işe yerleştirmede 5 bin 974 kişi ile yüzde 36,7 oranına ulaşılmıştır.

İŞKUR'un; piyasayı yakından takip ederek il özelinde piyasanın sahip olduğu tüm değişkenleri göz önünde bulundurup işverenlerin işgücü ihtiyaçlarını zamanında karşılaması en temel fonksiyonları arasında yer almaktadır.

Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2017)

Meslekler	Erkek	Kadın	Genel Toplam
Beden İşçisi (Genel)	9.244	1.455	10.699
Büro Memuru (Genel)	369	368	737
Satış Danışmanı / Uzmanı	336	396	732
Konfeksiyon İşçisi	245	249	494
Reyon Görevlisi	201	249	450
Garson (Servis Elemanı)	277	113	390
El ve Makine Dikişçisi (Genel)	160	180	340
Ön Muhasebeci	114	209	323
Beden İşçisi (Temizlik)	170	94	264
Sekreter	14	162	176

Kaynak: İŞKUR

2017 yılı mesleklere göre işe yerleştirme sayılarına bakıldığında Mersin ilinde 10 bin 699 işe yerleştirmeye Beden İşçisi (Genel) mesleğinin açık bir farkla ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Bu sayı toplam işe yerleştirme sayısının % 55,3'ünü oluşturmaktadır. Bu mesleği Büro Memuru (Genel) ve Satış Danışmanı/Uzmanı meslekleri takip etmektedir. Kadınlar en çok Beden İşçisi (Genel) ve Satış Danışmanı/Uzmanı mesleklerinde işe yerleştirilirken, erkekler de en çok Beden İşçisi (Genel) ve Büro Memuru (Genel) mesleklerinde işe yerleştirilmiştir.

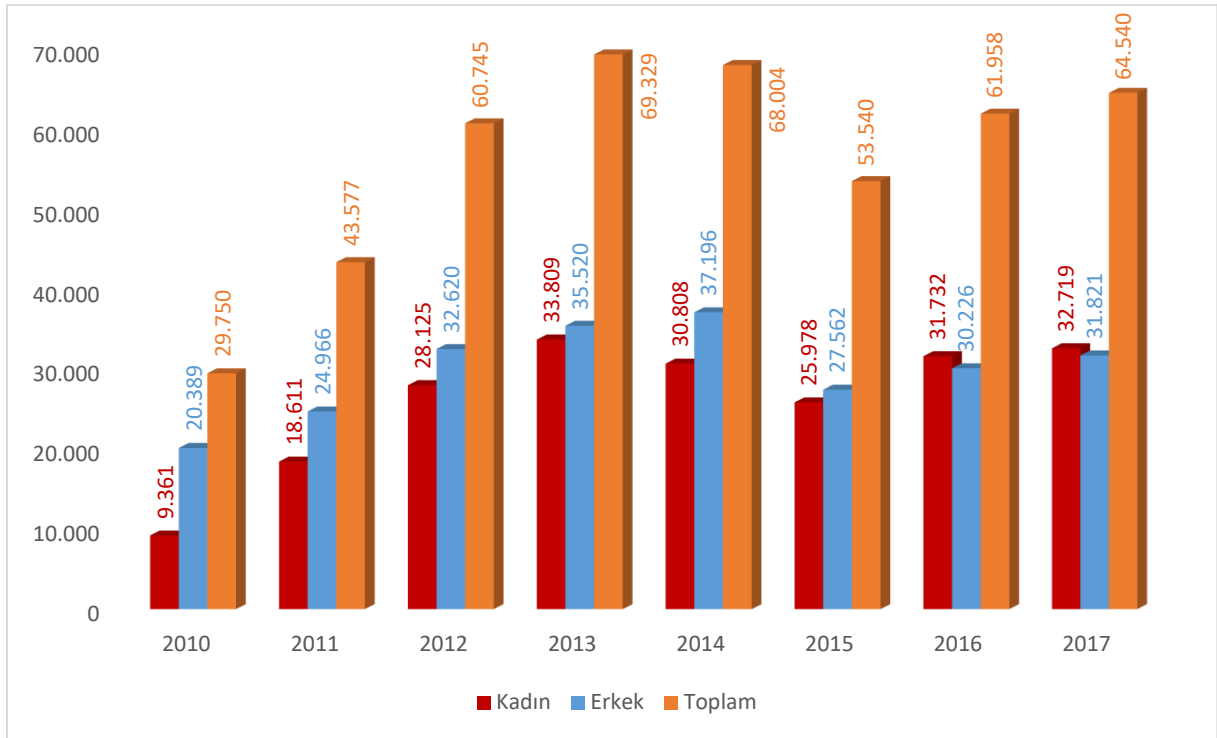
Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı İşsiz; Hali hazırda herhangi bir gelir getirici işte çalışmayıp Kurumumuza iş arama maksadı ile başvuran kişilerdir.

Kurumumuz ilgili mevzuat gereğince kayıtlı iş arayanlarına en az bir yıl süre ile hizmet vermekle yükümlü olmakta olup, iş arayanlar İŞKUR sistemi üzerinde durumlarını güncelleyerek iş aramaya devam ettikleri sürece İŞKUR hizmetlerinden herhangi bir süre kısıtı olmadan yararlanabilmektedirler.

Bir yıl kesintisiz olarak İŞKUR sistemi ya da ofisleri kullanmadığı tespit edilen kayıtlar sistem tarafından pasife alınmaktadır. Ayrıca iş arayanlar kayıtlarını istedikleri zaman pasife alarak İŞKUR'un hizmetlerinden yararlanmayı sonlandırabileceklerdir.

Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında Mersin ilinde İŞKUR'a kayıtlı 29 bin 750 işsiz bulunmaktadır. Kayıtların 20 bin 389'u erkek, 9 bin 361'i ise kadınlardan oluşmaktadır. 2017 yılında ise toplam 64 bin 540 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış eğilimi dikkati çekmektedir. 2015 yılındaki düşüşün nedeni ise 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının baz alınması yöntemine geçilmesidir. Bu gelişme, sayesinde İŞKUR olarak işsizlerin işgücündeki durumlarını anlık olarak takip edilebilme imkanına erişmiştir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta kadınların kayıtlı işsiz olarak İŞKUR kayıtlarındaki önemli artışıdır. 2010 yılında Mersin'de 9 bin 361 kayıtlı işsiz kadın bulunmakta iken bu sayı 2017 yılında önemli ölçüde artarak 32 bin 719'a yükselmiştir. Bu artışta İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetleri hem nitelik hem de nicelik olarak iyileştirmesi çok önemli bir faktördür.

Mersin ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları incelendiğinde en fazla kayıtlı işsizin olduğu ilk 10 meslek içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte Mersin ilinde Kuruma kayıtlı 10 bin 272 işsiz bulunmaktadır. Bu rakam Mersin ilindeki toplam kayıtlı işsiz sayısının yüzde 15,9'unu oluşturmaktadır.

Bu mesleği Satış Danışmanı/Uzmanı ve Büro Memuru (Genel) meslekleri takip etmiştir. Kadın kayıtlı işsizlerde de benzer bir durum söz konusu olmakla birlikte sadece 2 ve 3. sıradaki mesleklerin yeri farklılaşmıştır. Bunun dışında kadınlarda en çok Beden İşçisi (Genel), Büro Memuru (Genel) ve Satış Danışmanı/Uzmanı gibi mesleklerin yanı sıra Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Temizlik) ve Sekreter ve gibi mesleklerde de kayıtlı işsiz bulunmaktadır.

Aktif İşgücü Programları

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla istihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, işsizliğin azaltılmasına ve özel politika gerektiren kişi ve grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmakta ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır. Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır.

Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	196	1.563	1.702	3.265
2011	305	2.177	2.749	4.926
2012	405	4.338	3.609	7.947
2013	177	2.118	1.537	3.655
2014	93	971	600	1.571
2015	142	1.495	822	2.317
2016	146	2.108	403	2.511
2017	124	1.699	490	2.189

Kaynak: İŞKUR

Mesleki eğitim kursları 2011 ve 2012 yıllarında ciddi bir atılım gösterirken özellikle İşbaşı Eğitim Programlarının daha ön plana çıkmasından sonra azalma eğilimi içerisine girmiştir. 2017 yılında ise düzenlenen 124 mesleki eğitim kursuna toplam 2 bin 189 kursiyer katılmıştır. Katılan kursiyerlerin 490'ı erkek iken bin 699'u kadınlardan oluşmaktadır.

Mesleki eğitim kursları; yeni bir meslek kazandırılması veya var olan mesleki becerilerin geliştirilmesi suretiyle bireylerin istihdam edilebilirliğini arttırmaya yönelik programlardır. Bu kapsamda düzenlenecek kursların beceri eksikliği olan kitlelere ulaşması büyük önem taşımaktadır. Cinsiyet bazında kursa katılan bireyler incelendiğinde kadın katılımcıların genel itibarıyla daha fazla olduğu görülmektedir.

Kadınların eğitim seviyesi arttıkça işgücüne katılımlarının arttığı gerçeği düşünüldüğünde mesleki eğitim kursları ile kadınların beceri seviyeleri artırılarak işgücü piyasasına girişleri ve istihdam edilebilirlikleri kolaylaştırılmaktadır. 2017 yılında kursiyerlerin yüzde 77,6'sı kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Bu bilgiler ışığında katılımcıların cinsiyet dağılımı incelendiğinde kadınların yüksek oranda olması hedef kitlenin doğru belirlendiğini göstermektedir.

Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
El Nakışçısı	Zeytin Ağacı Budamacısı	El Nakışçısı
Giysi Tadilatçısı	Ark Kaynakçısı	Giysi Tadilatçısı
Pastacı Yardımcısı	Boru Kaynakçısı	Pastacı Yardımcısı
Kadın Dış Giysileri Dikim Elemanı	Ceviz Yetiştiricisi	Kadın Dış Giysileri Dikim Elemanı
Zeytin Ağacı Budamacısı	Isıtma ve Doğalgaz İç Tesisatçısı	Yöresel Kilim Dokuyucusu
Yöresel Kilim Dokuyucusu	Taş ve Tuğla Duvarcısı/Yapı Duvarcısı	Çocuk Bakıcısı/Çocuk Bakım Elemanı
Ark Kaynakçısı	Dokuma Konfeksiyon Makineci	Gül Yetiştirme İşçisi
Ceviz Yetiştiricisi	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Kadın Üst Giysileri Dikim Elemanı
Çocuk Bakıcısı/Çocuk Bakım Elemanı	Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Küçükbaş Hayvan)	Süt Sığırı Yetiştiricisi
Gül Yetiştirme İşçisi	Arıcı	Cilt Bakım Elemanı

Kaynak: İŞKUR

2017 yılında en fazla El Nakışçısı, Giysi Tadilatçısı ve Pastacı Yardımcısı mesleklerinde kurs düzenlenmiştir. Kadınlarda en fazla kurs düzenlenen meslekler, toplam kursiyerler içinde kadın kursiyerlerin yoğunluğuna ve bu sıralamaya uygun olarak aynı şekilde gerçekleşmiştir. Erkeklerde ise en fazla Zeytin Ağacı Budamacısı, Ark Kaynakçısı, Boru Kaynakçısı ve Ceviz Yetiştiricisi mesleklerinde kurs düzenlenmiştir.

Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	46	45	7	52
2011	287	182	665	847
2012	682	578	914	1.492
2013	831	717	761	1.478
2014	645	489	441	930
2015	2.349	1.694	1.823	3.517
2016	3.036	2.581	2.528	5.109
2017	3.222	3.468	3.096	6.564

Kaynak: İŞKUR

İşsizliğin en önemli nedenlerinden biri işsizlerin gerekli mesleki bilgi ve beceriye sahip olmamasının yanında yeterli iş tecrübesinin de bulunmamasıdır. İşbaşı eğitim programının temel gayesi mesleki deneyimi veya iş tecrübesi olmayan kişilere mesleki deneyim ve iş tecrübesi kazandırılarak bu kişilerin istihdam edilebilirliklerinin arttırılmasıdır. Bir diğer gaye ise nitelikli işgücü temin etmekte zorlanan işverenlere işe alacakları kişileri işyerinde belli bir süre gözlemleyerek ve eğitim vererek kişiler hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olma ve işe alma konusunda isabetli bir karar verme imkânı sunmaktır.

2010 yılından itibaren uygulanmasına başlanan işbaşı eğitim programlarının sayısı 2011 yılından itibaren artış eğilimi içerisine girmiştir. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak değerlendirilmektedir. Son üç yıl verileri değerlendirildiğinde 2015 yılında işbaşı eğitim programı katılımcı sayısı 3 bin 517 iken 2016'da 5 bin 109 ve 2017 yılında ise 6 bin 564'e ulaşmıştır. Bu durum İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

2017 yılında toplam 3 bin 222 program düzenlenmiş olup bu programlardan toplam 6 bin 564 kişi faydalanmıştır. Katılımcıların yüzde 52,8'i kadınlardan yüzde 47,2'si erkeklerden oluşmaktadır 2017 yılı verilerine göre işbaşı eğitim programlarından yararlanan kişi sayısı bir önceki yıl verilerine kıyasla yüzde 28,5 oranında artış göstermiştir.

Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
Reyon Görevlisi	Reyon Görevlisi	Satış Danışmanı / Uzmanı
Satış Danışmanı / Uzmanı	Satış Danışmanı / Uzmanı	Reyon Görevlisi
El ve Makine Dikişçisi (Genel)	Garson (Servis Elemanı)	El ve Makine Dikişçisi (Genel)
Büro Memuru (Genel)	Konfeksiyon İşçisi	Büro Memuru (Genel)
Garson (Servis Elemanı)	Büro Memuru (Genel)	Ön Muhasebeci
Konfeksiyon İşçisi	El ve Makine Dikişçisi (Genel)	Sekreter
Ön Muhasebeci	Diğer Camcılar	Konfeksiyon İşçisi
Sekreter	Ön Muhasebeci	Garson (Servis Elemanı)
Aşçı Yardımcısı	Satış Elemanı (Perakende)	Aşçı Yardımcısı
Satış Elemanı (Perakende)	Endüstriyel Otomasyon İşçisi	Satış Elemanı (Perakende)

Kaynak: İŞKUR

2017 yılında en fazla Reyon Görevlisi, Satış Danışmanı / Uzmanı ve El ve Makine Dikişçisi (Genel) mesleklerinde işbaşı eğitim programı düzenlenmiştir. Kadınlarda program düzenlenen ilk üç meslek aynı olmakla birlikte sadece ilk iki mesleğin sıralaması yer değiştirmiştir. Erkeklerde ise en fazla Reyon Görevlisi, Satış Danışmanı / Uzmanı ve Garson (Servis Elemanı) mesleklerinde program düzenlenmiştir.

Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	6	66	84	150
2011	20	238	262	500
2012	23	305	238	543
2013	8	130	99	229
2014	22	308	329	637
2015	47	715	565	1.280
2016	70	927	1.007	1.934
2017	154	2.237	1.751	3.988

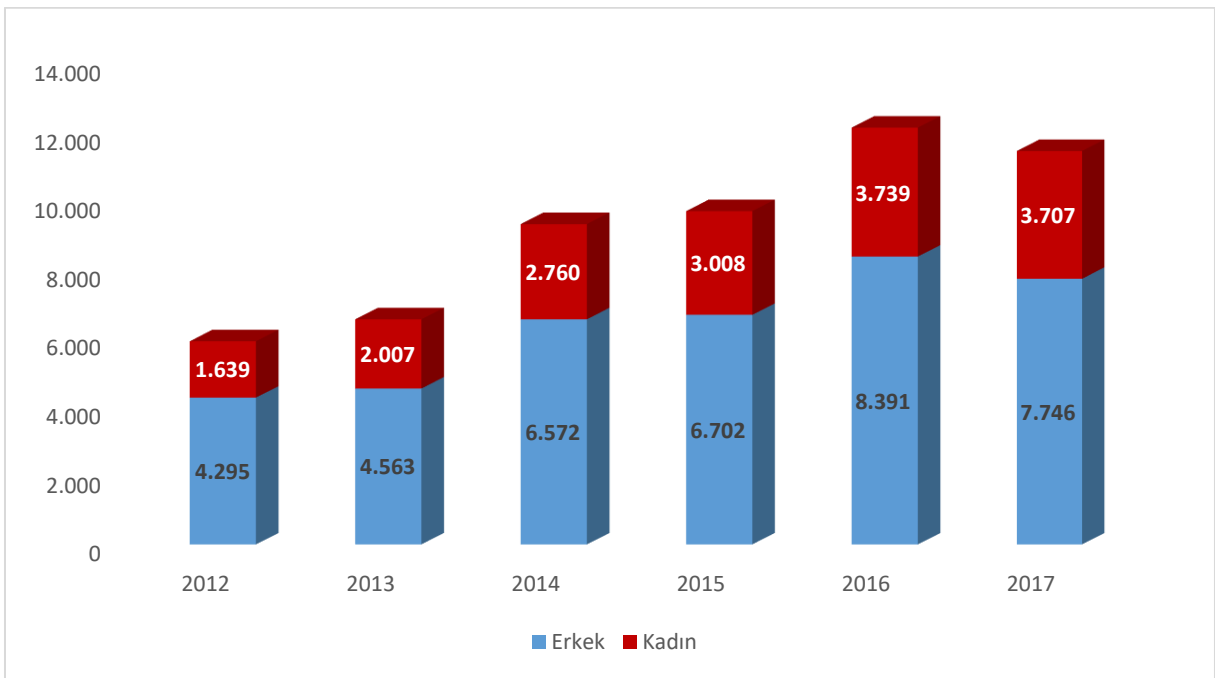
Kaynak: İŞKUR

Girişimcilik Eğitim Programları, istihdamın korunması, artırılması, geliştirilmesi ve işsizliğin azaltılması hedefleri çerçevesinde işsizlere kendi işlerini kurma imkânı sunarak hem işsiz olan bireyleri işsizlikten kurtarmayı hem de bireylere ilave istihdam imkânı oluşturmayı hedeflemektedir. 2017 yılında 154 tane girişimcilik eğitim programı düzenlenmiştir. 2017 yılında düzenlenen girişimcilik eğitim programı 2016 yılına göre yüzde 120 daha fazladır. Programa 2017 yılında 2 bin 237'si kadın, bin 751'i erkek olmak üzere toplam 3 bin 988 kişi katılmıştır.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur.

Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2010-2017)

Kaynak: İŞKUR

Mersin ilinde 2017 yılında yüzde 32,4'ü kadın olmak üzere 11 bin 453 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin sayısı ise 2016 yılında ciddi bir artış gösterirken 2017 yılında 2016 yılına göre yüzde 5,6 oranında azalış göstermiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin dinamiklerini görmek adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek oldukça önemlidir. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın oluşturduğu etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hane halkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak gayesiyle İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi gayesiyle Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindeyir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İşKUR dışında diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır. Bu alışma yerel istihdam politikalarına yön verecek yegane kaynaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2018 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 2 Nisan - 11 Mayıs 2018 tarihleri arasında Türkiye genelinde 89 bin 324 işyeri ziyaret edilerek yüzü görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ile Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır. Bu tabakalarda il düzeyinde bir sonuç elde edilmemiştir.

İşyerleri ile Kurum personeli tarafından yüz yüzü görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen “İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu” kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet, Arama Süresi)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük ekme Nedeni)
- 30 Nisan 2019 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünölen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Mersin ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapma yapmama durumları ile part-time çalışanın bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Mersin ilinde 2 bin 140 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 98 bin 729 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri verileri

Araştırma kapsamında Mersin ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için veri üretilmiştir. Tablo 8’de Mersin ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

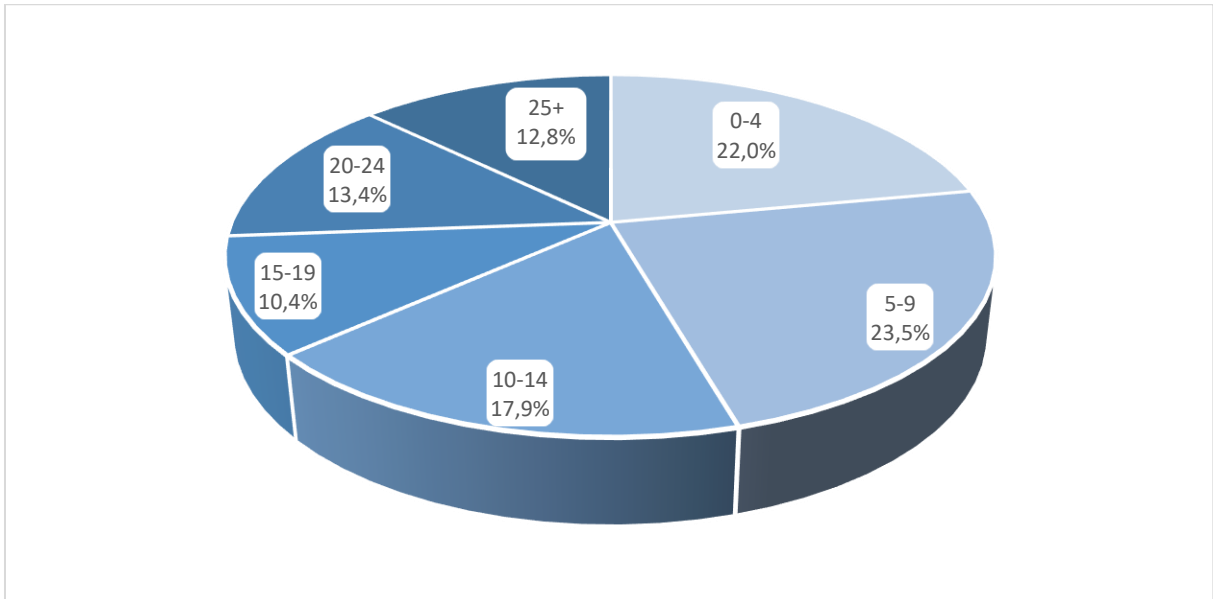
Sektörler	İşveren Sayısı
İnşaat	442
İmalat	420
Toptan ve perakende ticaret	413
Ulaştırma ve depolama	303
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	132
Eğitim	102
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	85
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	72
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	53
Diğer hizmet faaliyetleri	34
Madencilik ve taş ocaklığı	31
Bilgi ve iletişim	15
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	10
Gayrimenkul faaliyetleri	9
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	8
Finans ve sigorta faaliyetleri	6
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	4
Genel Toplam	2.140

Kaynak: İPA 2018

Mersin ilinde İnşaat, İmalat ve Toptan ve Perakende Ticaret sektörleri, İşgücü Piyasası Araştırmalarında ön plana çıkmıştır. Mersin ilindeki çalışma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 20,7'si İnşaat, 19,6'sı İmalat ve yüzde 19,3'ü ise Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe yer almaktadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri içerisinde İnşaat sektöründe bulunan işyerlerinin ağırlığı yüzde 17,9, İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin ağırlığı yüzde 29,1 ve Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe bulunan işyerlerinin ağırlığı ise yüzde 18,1'dir. Bu durumda Mersin ilinde bu üç sektörde bulunan işyerlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlığı Türkiye dağılımına benzemekle birlikte sıralama ve oran açısından farklılaşmaktadır. Araştırma kapsamında il genelinde İmalat sektöründe yer alan işyerlerinin oranı Türkiye ortalamasının altında bir oran olarak gerçekleşmiştir. Mersin ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yarısından fazlası İnşaat, Toptan ve Perakende Ticaret ile İmalat sektörlerinde faaliyet göstermektedir.

En az işyeri ise Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor, Finans ve Sigorta Faaliyetleri, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri ve Gayrimenkul Faaliyetleri sektörlerinde ile bulunmaktadır. Ancak bu tablo incelenirken Mersin ili düzeyinde 20 ve daha fazla istihdamı olan işyerleri araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

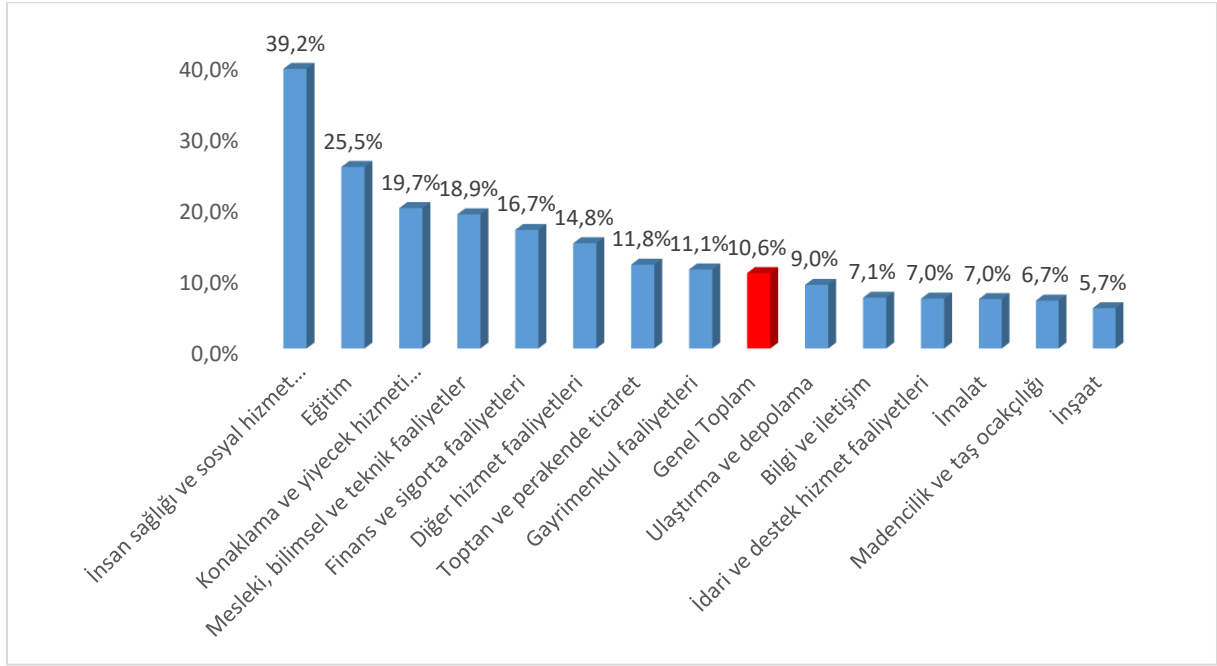
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Şekil 5'te görüldüğü üzere Mersin ilinde araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 23,5'i 5-9 yaş arasındaki işyerlerinden oluşmaktadır. 0-4 yaş arasında olan işyerlerinin ağırlığı ise yüzde 22'dir. Bir başka ifadeyle işyerlerinin yüzde 45,5'i 0-9 yaş aralığındadır. İşyerlerinin yüzde 26,2'si ise 20 ve daha fazla yıldır faaliyet göstermektedir. Mersin ilinde araştırma kapsamındaki 10-14 yaş aralığına sahip işyeri oranı ise yüzde 17,9'dur.

Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Oranı

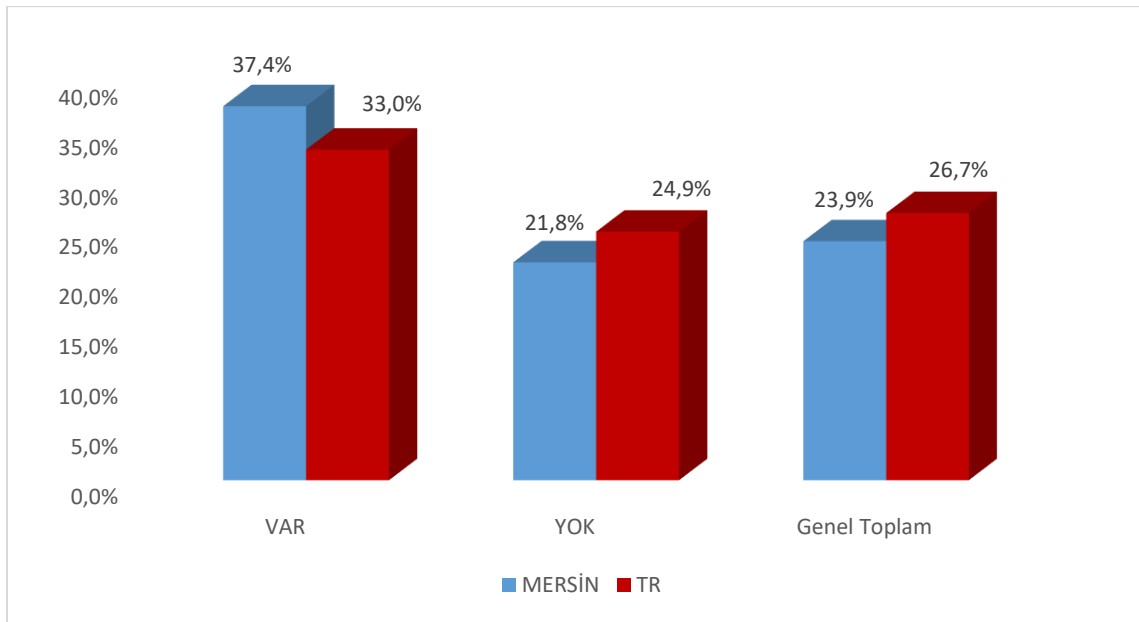
Kaynak: İPA 2018

Mersin ilinde İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 39,2'sinde part-time çalışan bulunmaktadır. Mersin ili genelinde part-time çalışması olan işyerleri oranı yüzde 10,6 olarak gerçekleşmiştir. Yani Mersin ili genelinde yaklaşık olarak her 10 işyerinden birinde part-time çalışan bulunmaktadır. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü Türkiye genelinde de bu konuda öne çıkmış ve yüzde 41,8 ile birinci sırada yer almıştır. Mersin ilinde ikinci sırada Eğitim Faaliyetleri yer almıştır. Bu sektörde işyerlerinin yüzde 25,5'inde part-time çalışanı bulunmaktadır. Üçüncü sırada ise yüzde 19,7 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti faaliyetleri sektörü yer almıştır. Bu sektörlerde bulunan işyerlerinde part-time çalışan olmasının sebebi bu alanların part-time çalışmaya uygun olmasıdır. Zira İnşaat sektöründe işgücü, part-time çalışma yapma eğiliminde yüzde 5,7 ile daha az bulunmaktadır.

Part-time çalışma bir esnek çalışma şekli olup işgücü piyasasında kadınlar tarafından oldukça talep edilmektedir. Gerek ailevi yükümlülükler gerekse işgücü piyasasında işverenlerin kadın emeğinden sürekli olarak faydalanabilme yönündeki olumsuz algısı kadınları, part-time şeklinde istihdam biçimlerine yönlendirmektedir.

Şekil 7’de part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranları bulunmaktadır.

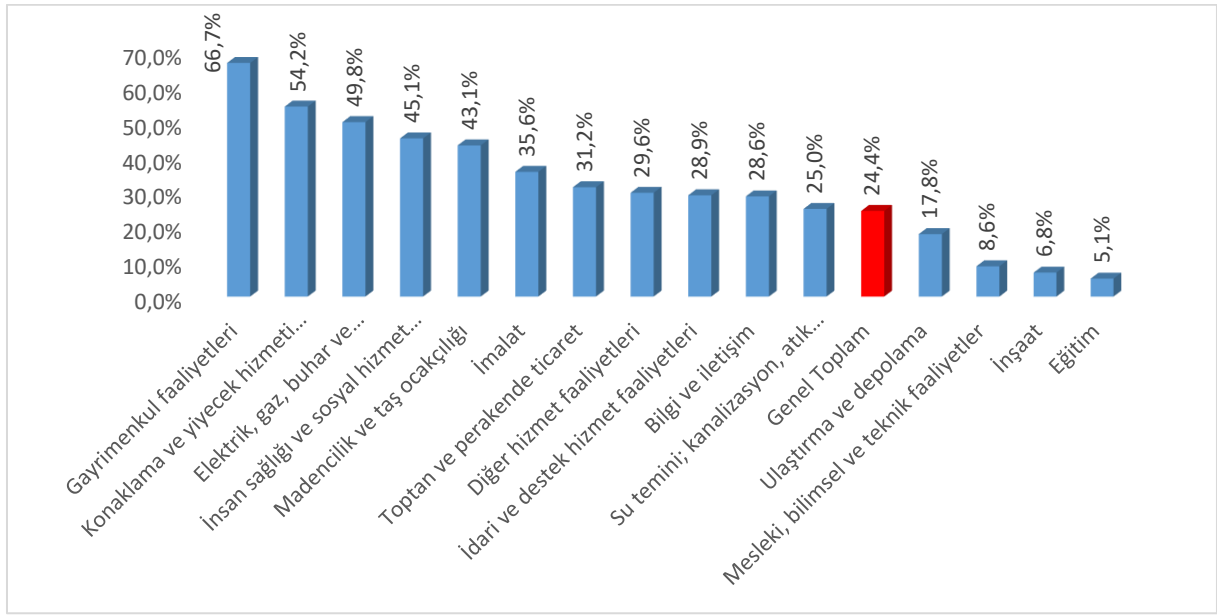
Şekil 7: Kadınların Part-Time Çalışma Durumu

Kaynak: İPA 2018

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların yüzde 26,7’sini kadınlar oluşturmaktayken Mersin ilinde bu oran yüzde 23,9 olarak gerçekleşmiştir. Part-time çalışma yapma durumlarına göre Mersin ili verileri incelendiğinde ise bu esnek çalışma şeklini kullanan işyerlerinde çalışanların içinde kadınların oranı yüzde 37,4 iken bu çalışma şeklini kullanmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranı yüzde 21,8 olarak tespit edilmiştir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde part-time çalışma yapan işyerlerinde kadın çalışanların oranı yüzde 33 iken bu oran part-time çalışma yapmayan işyerlerinde yüzde 24,9’da kalmıştır. Mersin ilinde part-time çalışma, kadın istihdamını olumlu etkilemektedir. Türkiye geneli ile benzer bir durum söz konusudur.

Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

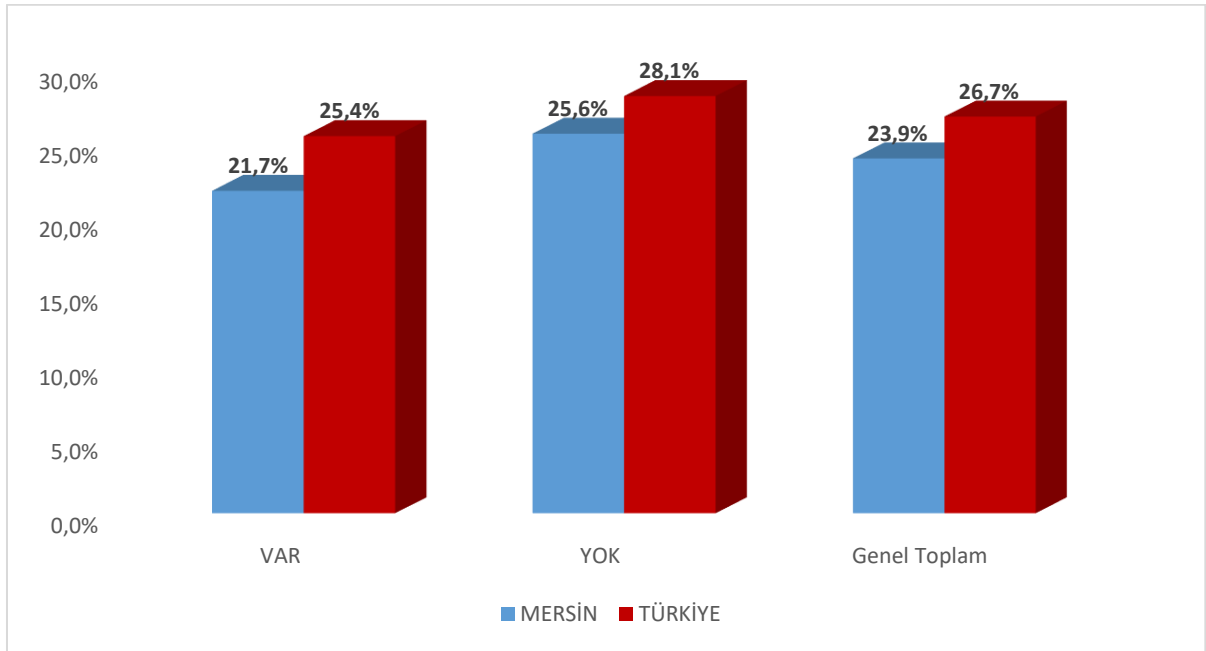

Kaynak: İPA 2018

Mersin ilinde işyerlerinin yüzde 24,4'ünde vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işyerleri için Türkiye genelinde yüzde 26,3'tür. Mersin ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işyeri Gayrimenkul faaliyetleri ve Konaklama ve Yiyecek Hizmeti faaliyetleri sektörlerinde görünmektedir. Bu sektörlerde faaliyet gösteren 20+ istihdamlı işyerlerinin sırasıyla yüzde 66,7'si ve yüzde 54,2'sinde vardiyalı çalışma söz konusudur. Eğitim sektörü ise yüzde 5,1 ile en az vardiyalı çalışma yapılan sektör olmuştur. Vardiyalı çalışmayı az yapan bir diğer sektör olan İnşaat sektöründe bu oran yüzde 6,8 olarak gerçekleşmiştir. İnşaat sektöründe bu oranın düşük olmasının nedeni çalışma saatlerinin nispeten düzensiz olması ile işgücünden gün içinde belirli saatlerde verim alınabilmesi olarak belirtilebilir.

Mersin ili genelinde vardiyalı çalışma yapma oranı konusunda Eğitim ve İnşaat sektörüne ek olarak, Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler ile Ulaştırma ve Depolama sektörleri dışında kalan tüm sektörler il geneli ortalamasının üstünde yer almaktadır.

Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu

Kaynak: İPA 2018

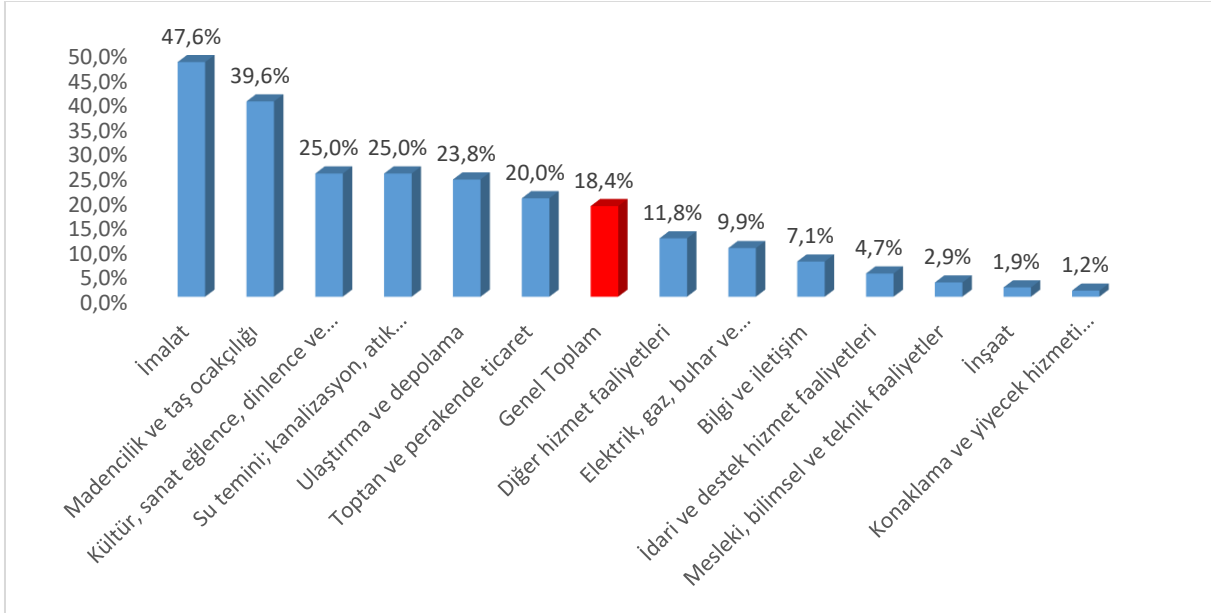
Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadın işçilerin gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde erkek işgücünün daha fazla çalışması beklendik bir durumdur. Gündüz vardiyalarında bu husus geçerli olmasa da genel olarak erkek işgücü tercihinde bir eğilim söz konusudur.

Şekil 9'da söz konusu eğilime benzer yönde bir durum olduğu göze çarpmaktadır. Mersin ilinde Vardiyalı çalışma yapılan işyerleri için kadınların çalışma oranı, vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine kıyasla daha azdır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 21,7'si kadın, yüzde 78,3'ü ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise kadınların çalışma oranı yüzde 25,6'ya çıkmaktadır. Bu işyerlerinde de erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Fakat bunun sebebi genel olarak Mersin ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların sadece yüzde 23,9'unun kadınlardan oluşmasıdır. Bir başka ifadeyle yaklaşık olarak her 4 çalışandan 1'i kadınlardan oluşmakta olup, bu oran Türkiye ortalamasına oldukça benzerdir.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadınların çalışma durumlarında belirgin bir fark bulunmamaktadır.

Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerindeki çalışanlarda kadınların oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine göre sadece 2,7 puan bir farkla fazladır. Şekilden de görüldüğü üzere bu fark Mersin ilinde 3,9 puan olup benzer yönde yakın oranlarla işlemektedir.

Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı

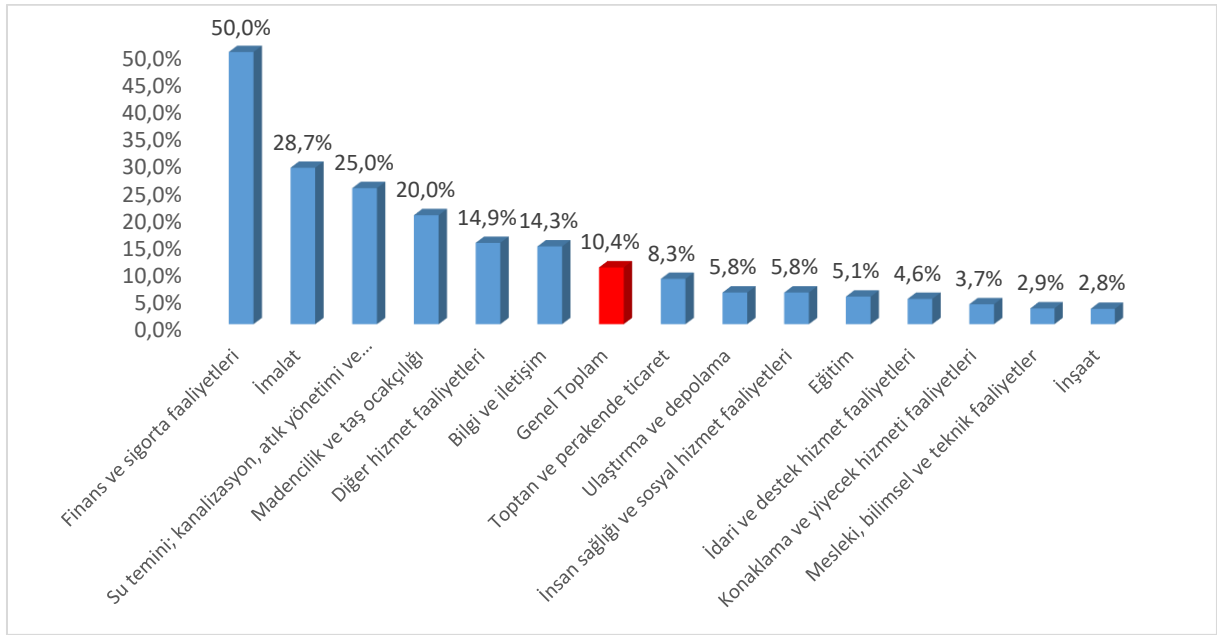

Kaynak: İPA 2018

Mersin ilinde 17 sektörden 6 sektörde bulunan işyerleri ihracat yapmaktadır. Oransal olarak bakıldığında ise Mersin ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 18,4'ü ihracat yapmakta olduğu görülmektedir. İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 47,6'sı ihracat yapmakta, ikinci sırada ise yüzde 39,6 ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü bulunmaktadır. Bu iki sektör ihracat yapma oranı anlamında Mersin ili ortalamasına göre oldukça yüksek bir seviyededir. Bu oranlar Türkiye ortalaması ile de benzerlik göstermektedir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 22,4'ü ihracat yapmakta ilk iki sektör olarak yüzde 53,2 ile İmalat ve yüzde 27,4 ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörleri ön plana çıkmaktadır.

İmalat sektörü ilin önemli bir payını oluştururken ihracat yapan işyerlerinde de yoğunluktadır. Bu sektördeki işverenler için ise ihracat yapma oranı diğer sektörlerle nazaran yüksek olması ihracata dayalı olarak ekonomik faaliyet içerisinde bulunmalarını göstermektedir. İhracat yapan işyerlerinde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenmektedir.

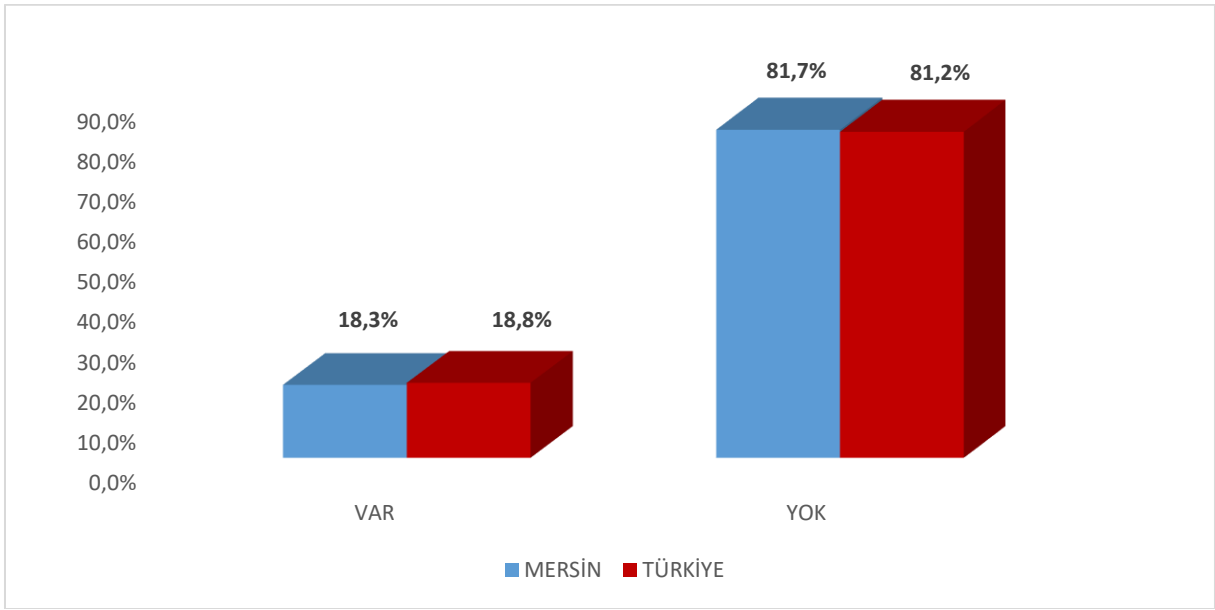
Şekil 11: Ar-Ge Çalışması Yapan İşyeri Durumu

Kaynak: İPA 2018

Mersin ilinde 17 sektörden 14 sektörde bulunan işyerleri Ar-Ge çalışması yapmaktadır. İl genelinde Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı yüzde 10,4 olarak gerçekleşmiştir. Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 50'si Ar-Ge çalışması yapmakta olup ikinci sırada ise yüzde 28,7 ile İmalat sektörü bulunmaktadır. Üçüncü ve dördüncü sıralarda ise sırasıyla yüzde 25 ile Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri ve yüzde 20 ile Madencilik ve Taş Ocaklığı sektörleri yer almaktadır. Bu dört sektör Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı anlamında Mersin ili ortalamasına göre oldukça yüksek bir seviyededir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 14,5'i Ar-Ge çalışması yapmakta ve ilk iki sektör olarak yüzde 33,5 ile Bilgi ve İletişim ve yüzde 31,2 ile İmalat sektörleri ön plana çıkmaktadır. Mersin ilinde en fazla işverenler İnşaat sektöründe olmasına rağmen Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı yüzde 2,8 ile son sırada yer almaktadır.

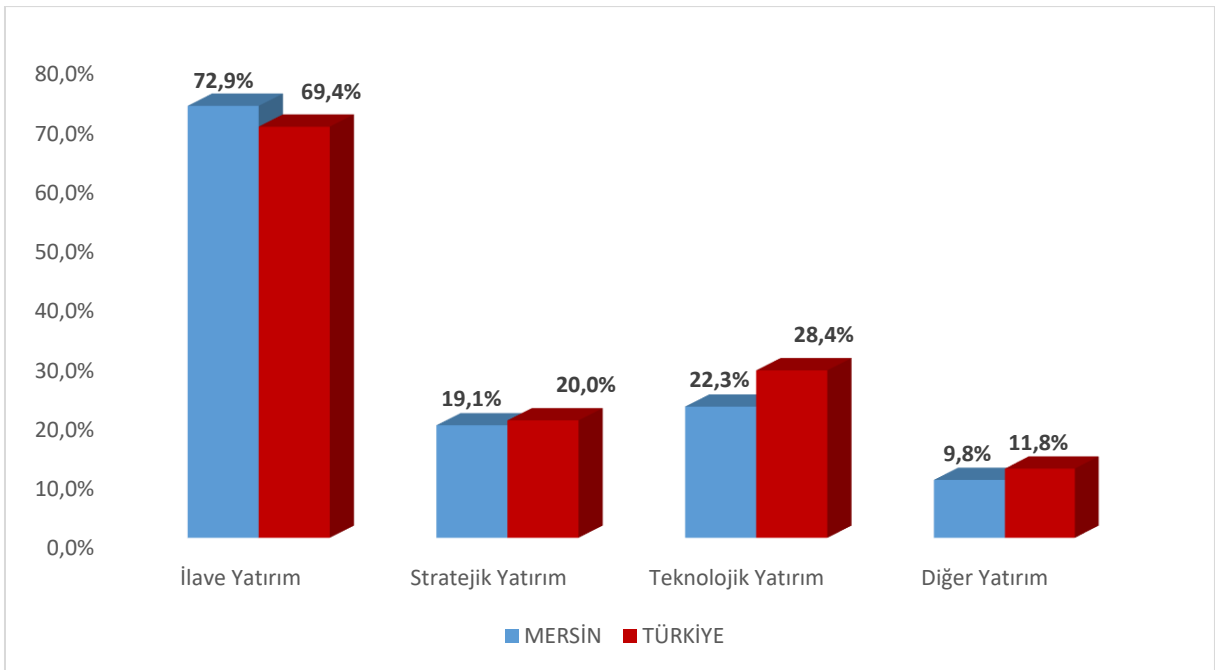
Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşyeri Oranı (%)

Kaynak: İPA 2018

Mersin ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin yüzde 18,3'ü gelecek bir yıl içinde yatırım planlamakta olup bu oran Türkiye geneli yüzde 18,8 olarak gerçekleşen orana oldukça yakındır. Şekil 13'te planlanan yatırım türlerine yer verilmiştir.

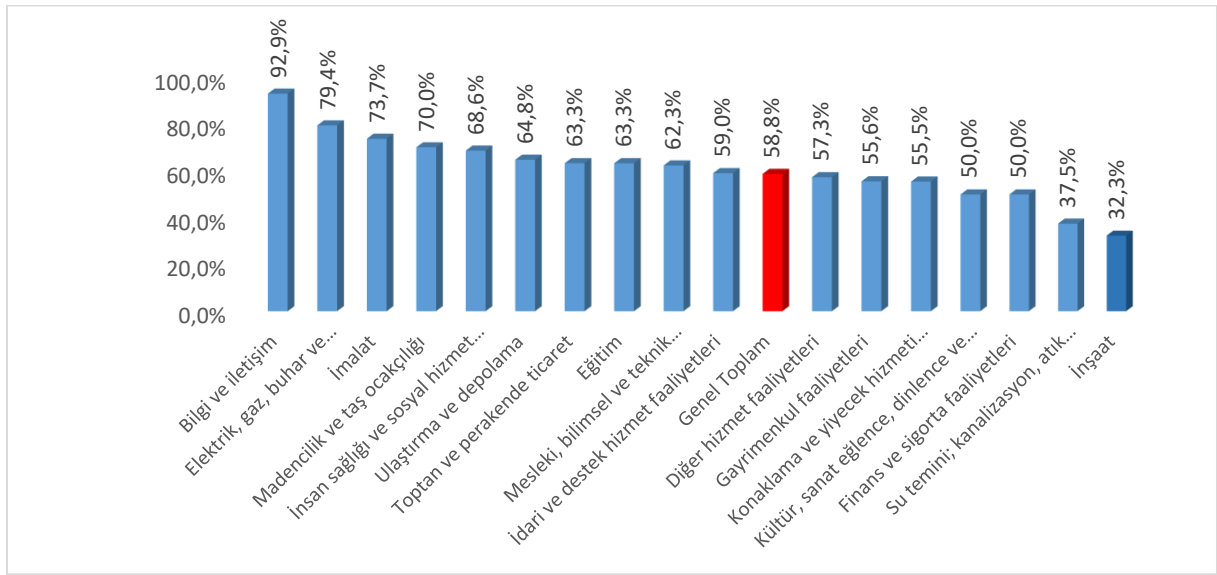
Şekil 13: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%)

Kaynak: İPA 2018

Gelecek bir yıl içinde yatırım yapmayı planlayan işyerleri yatırım türlerine göre incelendiğinde; Mersin ilinde yatırım yapmayı planlayan 20+ çalışanı olan işverenlerin yüzde 72,9'u ilave yatırım, yüzde 22,3'ü teknolojik yatırım ve yüzde 19,1'i stratejik yatırım yapmayı planlamaktadır. Yüzde 9,8'lik kısım ise bu yatırımlar dışında diğer yatırım adı altında yatırım yapacağını belirtmiştir. Türkiye genelinde ise yatırım yapmayı planlayan işverenlerin yüzde 69,4'ü ilave yatırım, yüzde 28,4'ü teknolojik yatırım, yüzde 20'si stratejik yatırım ve yüzde 11,8'i diğer yatırım yapmayı planlamaktadır.

Şekil 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Kaynak: İPA 2018

Şekil 14'te İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Mersin ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 58,8'i İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Türkiye genelinde ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 46,7 olarak gerçekleşerek, bu oran Mersin ili için Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır.

Mersin ilinde Bilgi ve İletişim sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 92,9 gibi oldukça büyük bir kısmı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Bu sektörü sırasıyla yüzde 79,4 ile Elektrik Gaz Buhar ve İklimlendirme, yüzde 73,7 ile İmalat ve yüzde 70 oran ile Madencilik ve taş ocaklığı sektörleri izlemektedir. İlin yapısı itibariyle önemli sektörlerden olan İnşaat sektöründe ise bu oran il geneli olan yüzde 58,8'in ve diğer tüm sektör oranlarının altında kalarak yüzde 32,3 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs
Madencilik ve taş ocakçılığı	14,2%	66,8%	71,4%	28,2%	4,8%	4,8%
İmalat	3,4%	77,4%	86,9%	43,5%	5,1%	4,1%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%	75,1%	62,7%	50,3%	0,0%	0,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%	33,3%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İnşaat	10,9%	82,5%	70,8%	37,3%	9,5%	9,5%
Toptan ve perakende ticaret	7,5%	78,5%	78,4%	46,1%	7,5%	5,9%
Ulaştırma ve depolama	4,8%	60,1%	68,6%	51,1%	4,8%	3,7%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	13,4%	91,2%	82,2%	53,3%	15,6%	13,4%
Bilgi ve iletişim	0,0%	76,9%	76,9%	38,5%	0,0%	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	33,3%	33,3%	100,0%	0,0%	33,3%
Gayrimenkul faaliyetleri	20,0%	60,0%	80,0%	20,0%	40,0%	20,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	14,0%	81,4%	76,7%	55,9%	11,6%	11,6%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	6,7%	80,0%	69,3%	42,6%	8,0%	6,7%
Eğitim	8,1%	79,1%	83,9%	61,3%	6,5%	6,5%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	5,7%	91,4%	79,9%	71,4%	5,7%	5,7%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	50,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	10,6%	84,3%	73,5%	37,3%	10,6%	16,0%
Genel Toplam	6,9%	76,4%	77,6%	46,5%	7,0%	6,2%

Kaynak: İPA 2018

Mersin ilinde ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olan işyerleri en çok yüzde 77,6 oranı ile Eleman Talebi alanında hizmet almışlardır. İşyerlerinin yüzde 76,4'ü Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetinden faydalanırken yüzde 46,5'i İşbaşı Eğitim Programından faydalanmak üzere İŞKUR ile iletişime geçmişlerdir.

Türkiye genelinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olan işyerleri en çok yüzde 73,2 gibi oldukça yüksek bir kısmı Eleman Talebi alanında İŞKUR ile iletişime geçmişlerdir. İşyerlerinin yüzde 59,3'ü Danışmanlık ve Yönlendirme hizmeti alırken yüzde 40'ı İşbaşı Eğitim Programından yararlanmıştır.

Mersin ilinde Su temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri ve Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektörlerinde yer alan işyerlerinin tamamı Eleman Talepleri konusunda İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olduğu belirtilmiştir. Bu ve diğer sektörlerin İŞKUR'un hangi hizmetlerinden daha çok yararlandığı sorusunun detaylı cevabı ise yukarıdaki Tablo 9'da yer almaktadır.

İmalat sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 86,9'u Eleman Talebinde bulunurken yüzde 77,4'ü de Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetinden faydalanmışlardır. Yine il açısından önemli sektörlerden biri olan İnşaat sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 70,8'i Eleman Talebinde bulunurken yüzde 82,5'i de Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetinden faydalanmışlardır. Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe yer alan işverenlerde benzer bir şekilde yoğun olarak Eleman Talebi ile Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetlerinden faydalanmışlardır. Finans ve sigorta faaliyetleri sektöründe yer alan işyerlerinin tamamı İşbaşı Eğitim Programlarından faydalanmıştır. Ancak bu sektörde araştırma kapsamına giren işyeri sayısının düşük olması oranın yüksek çıkmasına sebep olmaktadır.

İşbaşı Eğitim Programlarından yoğun olarak faydalanan diğer sektörler ise yüzde 71,4 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri ve yüzde 61,3 ile Eğitim sektörleri olmuştur. Bu iki sektörde yer alan işyerlerinin Eleman Talebi ile Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetlerinden faydalanma oranları da doğal olarak yüksektir.

Kısa çalışma ödeneği almak için diğer sektörlerle nazaran Gayrimenkul Faaliyetleri, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler ve Diğer hizmet faaliyetleri sektörlerinde yer alan işverenler daha çok İŞKUR ile temasa geçmiştir. Bu sonuçtan hareketle Mersin ilinde, zorlayıcı sebepler dolayısıyla bu sektörlerde yer alan işyerlerinin daha çok İŞKUR'dan destek almış olduğu söylenebilir.

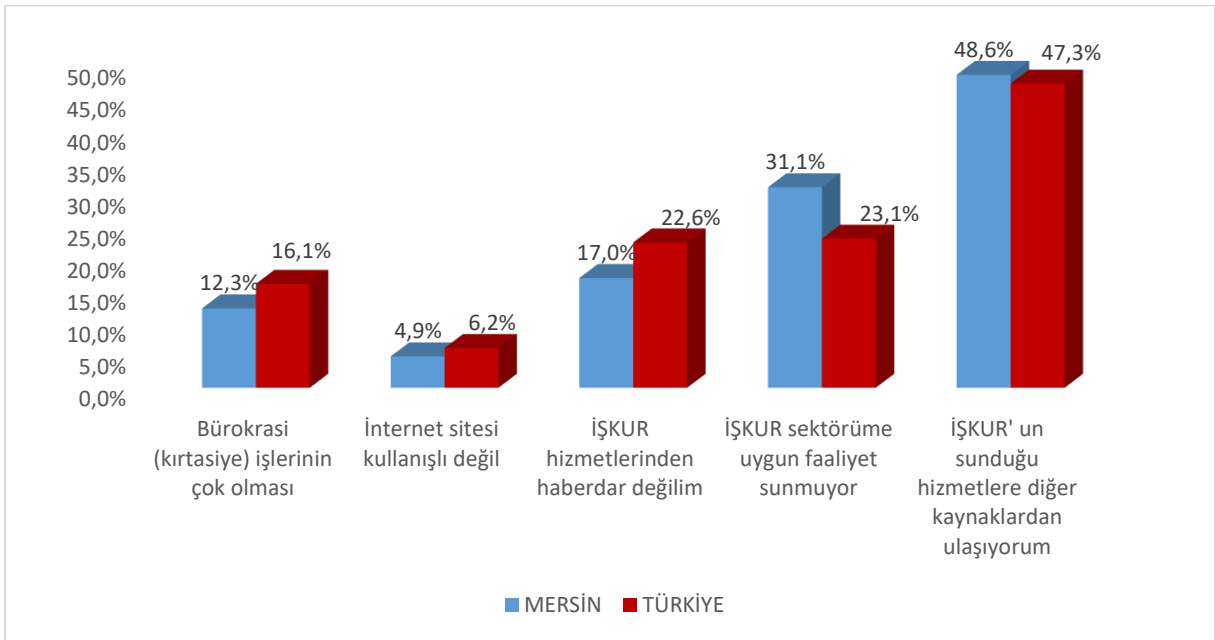
Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlananların Memnuniyet Durumu

Memnuniyet	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İşbaşı Eğitim Programları	Kısa Çalışma Ödeneği	Mesleki Eğitim Kursu
Kararsızım	57,8%	1,0%	4,2%	4,8%	49,5%	60,0%
Memnun Değilim	1,2%	1,1%	2,4%	2,1%	1,2%	1,3%
Memnunum	41,0%	97,9%	93,5%	93,0%	49,3%	38,7%

Kaynak: İPA 2018

Mersin ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlananların memnuniyet oranları incelendiğinde; en fazla memnuniyet yüzde 97,9 ile Danışmanlık ve Yönlendirme hizmeti olmuştur. Bu hizmeti memnuniyet düzeyinde yüzde 93,5 ile Eleman Talebi, yüzde 93 ile İşbaşı Eğitim Programları hizmeti izlemektedir. Bu hizmetleri yüzde 49,3 ile Kısa Çalışma Ödeneği, yüzde 41 ile Çalışanlara Yönelik Eğitim hizmetleri ve yüzde 38,7 Mesleki eğitim kursu izlemektedir. Memnuniyet oranlarının nispeten düşük kaldığı bu hizmetlerde kararsızlık oranlarının yüksek olması dikkat çekmektedir.

Şekil 15: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri

Kaynak: İPA 2018

Mersin ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanmama nedenlerinde ilk üç sırada, yüzde 48,6 ile İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşılabilmesi, yüzde 31,1 ile İŞKUR'un sektöre uygun faaliyet sunmaması ve yüzde 17 ile İŞKUR hizmetlerinden haberdar olunmaması gerekçe gösterilmiştir. Türkiye genelinde ise Mersin ilinde olduğu gibi ilk sırada yüzde 47,3 ile İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşılabilmesi gerekçe gösterilmiştir. Türkiye genelinde Mersin iline sıralama olarak benzer ancak oransal anlamda farklı olarak iki ve üçüncü sırada yüzde 23,1 ile İŞKUR'un sektöre uygun faaliyet sunmaması ve yüzde 22,6 ile İŞKUR hizmetlerinden haberdar olunmaması gerekçe gösterilmiştir. Bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması Türkiye genelinde yüzde 16,1 oranında gerekçe gösterilirken Mersin için bu faydalanmama oranı yüzde 12,3 olarak görülmektedir.

Mevcut İstihdam

Mersin ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Mersin ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 98 bin 729 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 75 bin 137 çalışan erkeklerden, 23 bin 592 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 11: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
İmalat	6.891	24.159	31.049
Toptan ve perakende ticaret	5.753	12.605	18.357
Ulaştırma ve depolama	1.174	10.887	12.061
İnşaat	778	9.817	10.595
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1.545	4.916	6.461
Eğitim	2.694	1.966	4.660
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	2.245	1.548	3.793
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1.114	2.346	3.461
Madencilik ve taş ocakçılığı	80	1.916	1.997
Diğer hizmet faaliyetleri	594	1.333	1.926
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	378	1.251	1.630
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	72	1.479	1.552
Bilgi ve iletişim	150	360	509
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	54	208	263
Gayrimenkul faaliyetleri	12	177	188
Finans ve sigorta faaliyetleri	49	72	121
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	10	96	107
Genel Toplam	23.592	75.137	98.729

Kaynak: İPA 2018

Sektörlere göre dağılımda ise; Mersin ilinde çalışanların önemli bir ağırlığı İmalat ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde istihdam edilmektedir. Araştırma kapsamında her iki çalışandan birinin bu sektörlerde çalıştığı görülmektedir. İmalat sektörünün Mersin ili için önemi bu verilerden de anlaşılmaktadır. Erkeklerin yüzde 32,2'si, kadınların ise yüzde 29,2'si İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. Toplam çalışan sayıları içinde ise imalat sektöründe çalışma oranı yüzde 31,4 olarak gerçekleşmiştir.

Mersin ilinde 20+ çalışanı olan Eğitim ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde kadın çalışan sayısının erkek çalışan sayısından daha fazla olduğu görülmektedir. Türkiye genelinde de Sağlık ve Eğitim sektörlerinde kadınlar erkeklerden daha fazla sayıda çalışmaktadır. Bu durum Mersin ili ile benzerlik göstermektedir.

Tablo 12: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grupları	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	4.805	17.615	22.420
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	3.068	15.440	18.508
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	1.109	15.856	16.964
Hizmet ve Satış Elemanları	4.843	9.076	13.919
Profesyonel Meslek Mensupları	4.440	5.093	9.533
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	3.135	4.813	7.947
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	1.277	5.113	6.391
Yöneticiler	525	1.774	2.299
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	388	356	744
Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler	1	2	3
Genel Toplam	23.592	75.137	98.729

Kaynak: İPA 2018

Toplam çalışanların içerisinde Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubunda çalışanların oranı diğer meslek grupları ile kıyaslandığında ilk sırada yer almaktadır. Toplam çalışanların yüzde 22,7'si, erkek çalışanların yüzde 23,4'ü ve kadın çalışanların yüzde 20,4'ü bu meslek grubunda bulunmaktadır. İkinci sırada ise Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu yer almakta ve yüzde 18,7 oranında çalışanı barındırmaktadır. Üçüncü sırada ise yüzde 17,2 oranı ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu yer almaktadır.

Mersin ilinde kadınların hiçbir meslek grubunda erkek çalışanlardan fazla olmadığı göze çarpmaktadır. Bununla birlikte kadın çalışanların en fazla olduğu meslek gurubu Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu olmuştur. Bu meslek grubunu sırasıyla Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ve Profesyonel Meslek Mensupları meslek grupları takip etmektedir. Bu üç meslek grubunda çalışan kadınların sayısı toplam çalışan kadınların yüzde 59,7 gibi oldukça büyük bir kısmını oluşturmaktadır.

Erkeklerde ise en fazla çalışanın olduğu ilk üç meslek grubu sırasıyla Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grupları olmuştur. Bu sıralama toplam çalışan sıralamasına çok yakın olup sadece 2. ve 3. sıralarda yer değişikliği söz konusudur. Bu üç meslek grubunda çalışan erkeklerin sayısı toplam çalışan erkeklerin yüzde 65,1'ine tekabül etmektedir.

Çalışan sayısının en az olduğu meslek grupları ise Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler, Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları ve Yöneticiler olmuştur.

Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Toplam	Kadın	Erkek
Beden İşçisi (Genel)	Konfeksiyon İşçisi	Beden İşçisi (Genel)
Şoför-Yük Taşıma	Satış Danışmanı / Uzmanı	Şoför-Yük Taşıma
Konfeksiyon İşçisi	Beden İşçisi (Genel)	Beden İşçisi (İnşaat)
Beden İşçisi (İnşaat)	Temizlik Görevlisi	Güvenlik Görevlisi
Temizlik Görevlisi	Büro Memuru (Genel)	Tır-Çekici Şoförü
Satış Danışmanı / Uzmanı	Paketleme İşçisi	Temizlik Görevlisi
Güvenlik Görevlisi	El ve Makine Dikişçisi (Genel)	Konfeksiyon İşçisi
Büro Memuru (Genel)	Muhasebeci	Şoför (Yolcu Taşıma)
Paketleme İşçisi	Makineci (Dikiş)	Elektrikçi (Genel)
Tır-Çekici Şoförü	Kasiyer	Satış Danışmanı / Uzmanı

Kaynak: İPA 2018

Tablo 13'te ise Mersin ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışılan meslekler görülmektedir. Özellikle en fazla çalışılan ilk 10 mesleğin sıralamaları değişse de erkek çalışanlar ve toplam çalışanlar bazında aynı olması, toplam çalışanlar içinde erkeklerin ağırlıkta olmasından kaynaklanmaktadır. Beden İşçisi (Genel) hem erkeklerde hem de toplamda en fazla çalışılan meslek olarak ortaya çıkmıştır. Çalışan sayısı açısından erkeklerde diğer öne çıkan meslekler ise Şoför-Yük Taşıma, Beden İşçisi (İnşaat), Güvenlik Görevlisi ve Tır-Çekici Şoförü meslekleridir. Kadınlarda ise Konfeksiyon İşçisi mesleği en fazla çalışılan meslektir. Kadınların en fazla çalıştığı meslekler içerisinde hem erkeklerden hem de toplamdan farklı olarak Büro Memuru (Genel), Paketleme İşçisi, El ve Makine Dikişçisi (Genel), Muhasebeci, Makineci (Dikiş) ve Kasiyer meslekleri bulunmaktadır.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yönleltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve işyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İş Olan İşyeri Oranı

Sektörler	Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı	Açık İş Olan İşyeri Oranı
İmalat	513	1,6%	25,8%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	267	4,0%	11,8%
Toptan ve perakende ticaret	237	1,3%	15,6%
İnşaat	134	1,3%	6,9%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	97	2,7%	22,2%
Ulaştırma ve depolama	73	0,6%	8,9%
Eğitim	68	1,4%	14,3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	46	1,2%	13,7%
Gayrimenkul faaliyetleri	14	6,7%	11,1%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	7	0,5%	5,8%
Diğer hizmet faaliyetleri	7	0,4%	6,1%
Madencilik ve taş ocakçılığı	6	0,3%	6,7%
Bilgi ve iletişim	6	1,2%	28,6%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	5	0,3%	19,7%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	3	2,9%	25,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	1	0,9%	16,7%
Genel Toplam	1.485	1,5%	14,2%

Kaynak: İPA 2018

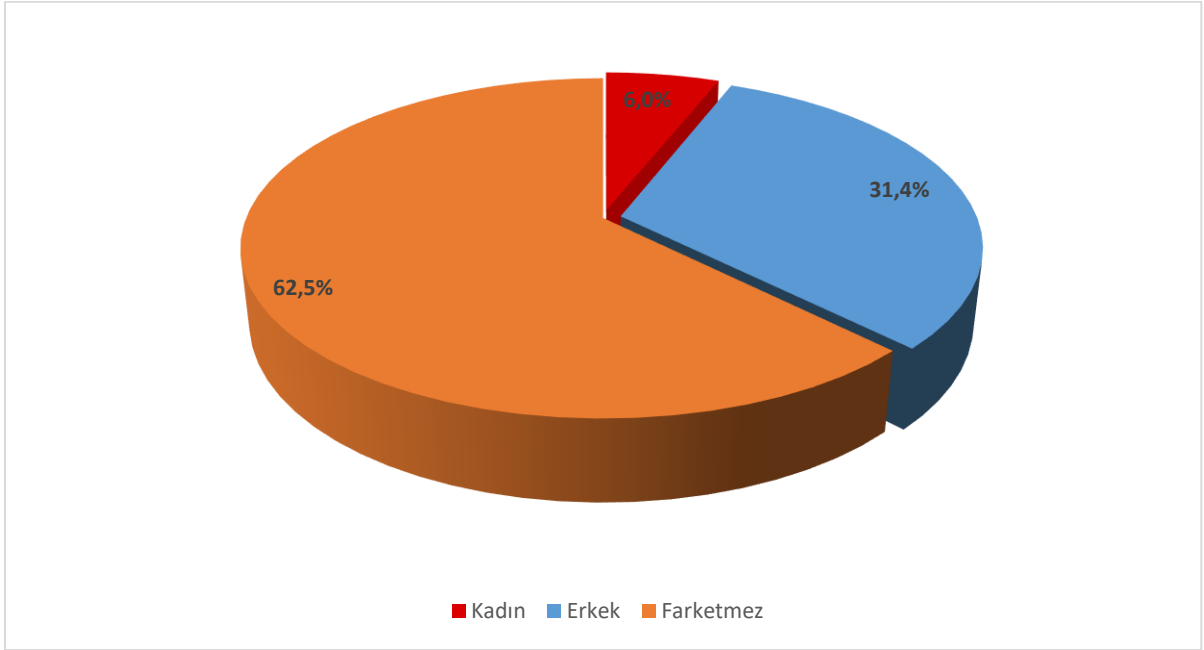
Mersin ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda 304 işyerinde bin 485 açık iş tespit edilmiştir. Mersin ilinde İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. Bin 485 kişilik açık işin yüzde 34,5'ine tekabül eden 513 kişilik kısmı, İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Bir başka ifadeyle her üç açık işten biri İmalat sektöründe yer almaktadır. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektörler ise İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörleridir. Bu üç sektörün toplam içerisindeki ağırlığı ise yüzde 68,5'e ulaşmaktadır. Yine benzer bir tabir ile her üç açık işten ikisi bu sektörlerdedir.

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 14'ten de görüleceği üzere Mersin ilinde açık iş oranı yüzde 1,5 olarak tespit edilmiş olup, bu oran Mersin ilindeki 20+ istihdamlı işyerleri bağlamında yaklaşık olarak her 98 kişilik dolu kadronun yanında 2 kişilik doldurulmayı bekleyen kadronun bulunduğu anlamına gelmektedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 6,7 ile Gayrimenkul Faaliyetleri sektörü olarak tespit edilmiştir.

Mersin ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 14,2'sinde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 23,3 olarak gerçekleşmiştir.

Açık iş verme oranında, Bilgi ve iletişim, İmalat, Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörleri ön plana çıkmaktadır. Ancak Mersin ilinde hem işyeri sayısı hem de açık iş sayısı dikkate alındığında, açık iş verme oranında İmalat sektörünün ön plana çıktığı net bir şekilde görülmektedir. İmalat sektöründe yer alan her 4 işyerinden 1'inde açık iş bulunmaktadır.

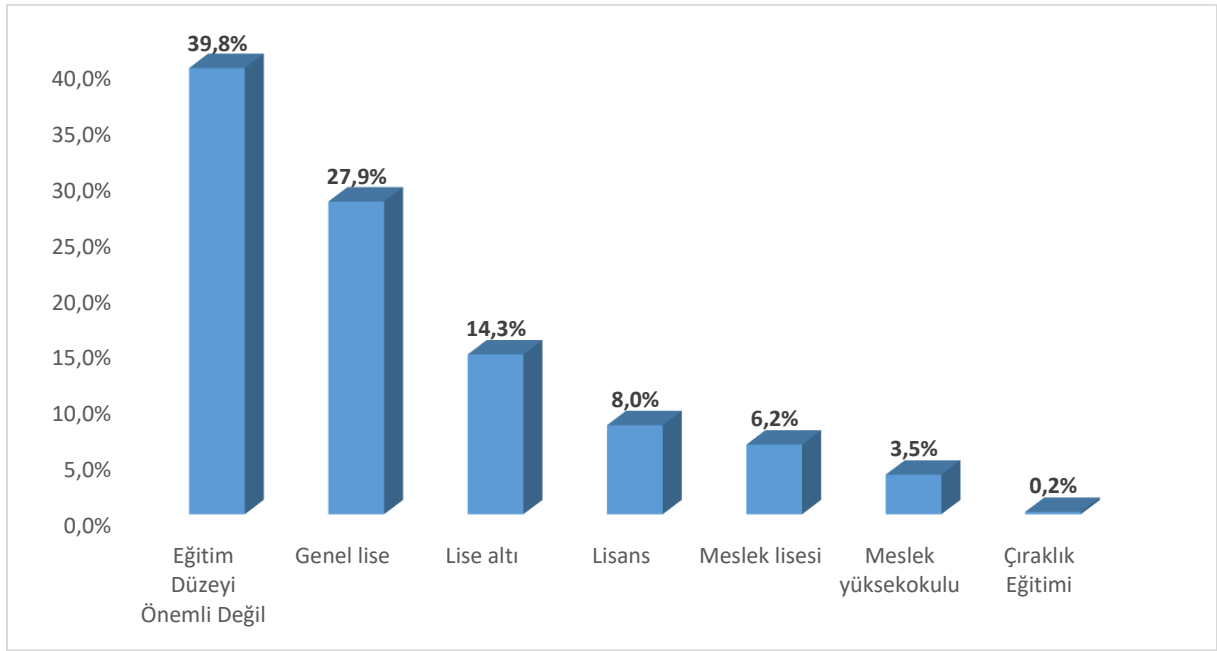
Şekil 16: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

Kaynak: İPA 2018

Şekil 16’da Mersin ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde 20+ çalışanı bulunan işverenlerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Mersin ilinde açık işlerin yüzde 31,4’ünde işverenler erkek işgücü talep etmekte iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 39,4 olarak gerçekleşmiştir. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise Türkiye genelinde yüzde 8,9 iken, Mersin ilinde yüzde 6 düzeyinde kalmıştır. Türkiye genelinde işverenlerin yaklaşık yarısı açık işlerinde herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunmamıştır. Mersin ilinde ise işverenlerin yüzde 62,5’i açık işlerinde cinsiyet tercihinde bulunmamıştır. Kadın çalışan talep etme oranının çok düşük olmasına rağmen açık işlerde cinsiyet tercihinin çok önemli olmadığı görülmektedir. Yaklaşık olarak her üç açık işten ikisinde cinsiyet tercihinde bulunulmamış olması, kadınların açık işlerde istihdam edilebilmesine olanak sunabileceği şeklinde değerlendirilebilir.

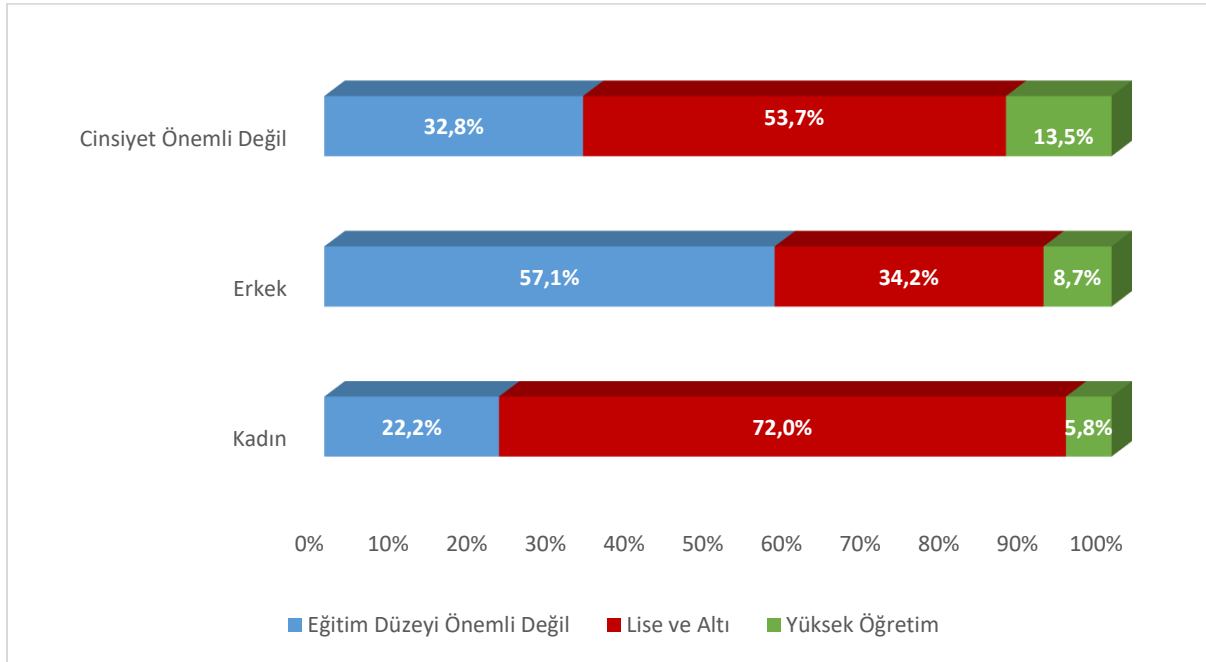
Şekil 17: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Mersin ilindeki açık işlerin yüzde 39,8’inde işverenler herhangi bir eğitim düzeyi talep etmemişlerdir. En fazla oranda ikinci sırada bulunan eğitim düzeyi ise yüzde 27,9 ile Genel Lise eğitimi seviyesi olarak görülmektedir. Bunu sırasıyla yüzde 14,3 ile Lise Altı, yüzde 8 ile Lisans, yüzde 6,2 ile Meslek Lisesi ve yüzde 3,5 ile Meslek Yüksek Okulu düzeyinde eğitim seviyesi talebi takip etmektedir. Açık işlerde en az talep edilen eğitim seviyesi ise yüzde 0,2 ile Çıraklık Eğitimidir. Mersin işgücü piyasasında her 10 açık işten 4’ünde eğitim düzeyinin çok önemli olmadığı belirtilirken, her 3 açık işten birinde ise lise ve meslek lisesi seviyesinde eğitim yeterli görülmektedir. Ayrıca yaklaşık olarak her 10 açık işten sadece 1’inde yükseköğretim seviyesinde eğitim düzeyi talep edilmesi de dikkat çekmektedir.

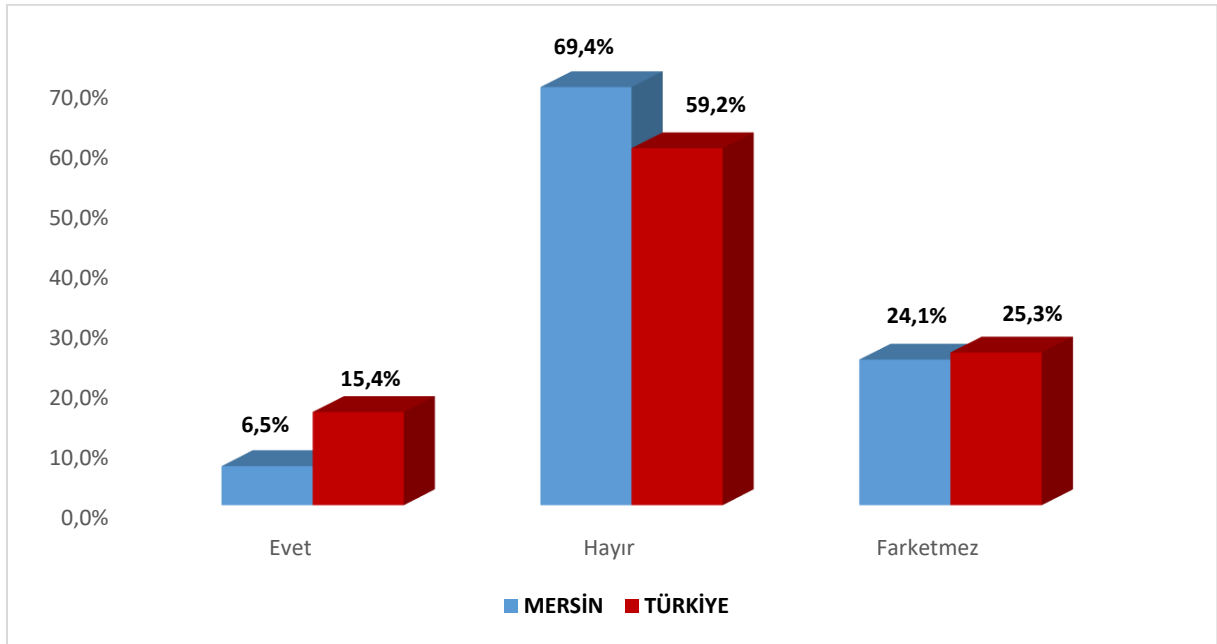
Şekil 18: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Şekil 18’de açık işlerin cinsiyete ve eğitim düzeyine göre dağılımı görülmektedir. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde, yüzde 53,7 oranında lise ve altı eğitim düzeyi tercih edilmektedir. Yüzde 32,8 oranında eğitim düzeyinin önemli olmadığı belirtilirken yüzde 13,5 oranında ise yüksek öğretim seviyesinde işgücü tercih edilmektedir. Erkeklerin tercih edildiği açık işlerde yüzde 57,1 oranında, kadınların tercih edildiği açık işlerde ise yüzde 22,2 oranında eğitim düzeyi önemli görülmemektedir. Erkeklerde eğitim düzeyi önemli değil seçeneği ön plana çıkarken, kadın tercihi ve cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde lise ve altı eğitim düzeyi tercihi yüksek düzeylerde dir. Özellikle kadın işgücü talebi için bir değerlendirme yapılacak olursa; belli bir seviyede eğitim düzeyine sahip kadınların daha fazla oranda işgücü olarak talep edildiği söylenebilir.

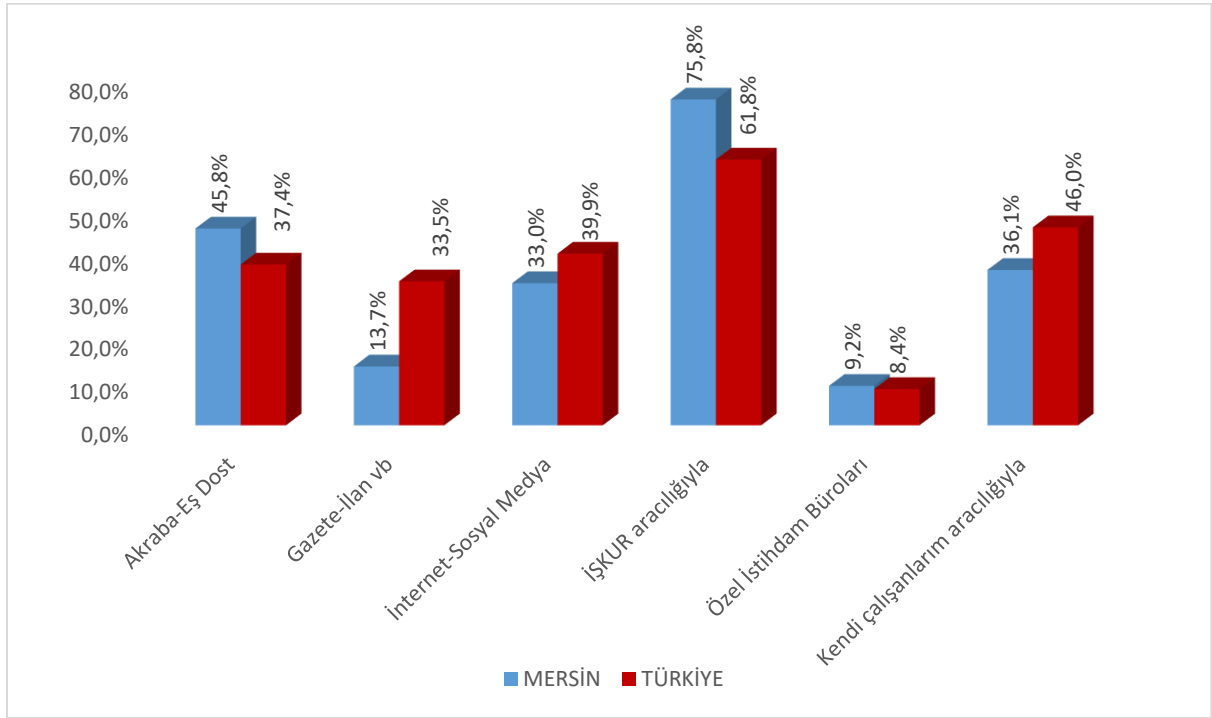
Şekil 19: Açık İşlerde Engelli Çalıştırmak İstenmesi

Kaynak: İPA 2018

Açık iş olan mesleklerde engelli çalıştırılmak istenmesi durumu incelendiğinde; bu soruya Mersin ilinde yüzde 6,5 oranında evet cevabının alındığı görülmektedir. Farketmez diyenlerin oranı yüzde 24,1 iken bu oran Türkiye geneli için yüzde 25,3'tür. Bu verilerden hareketle, açık işler açısından genel değerlendirmede yaklaşık olarak her 3 açık iş için 1 engelli tercih edilebileceği değerlendirilmesi yapılabilir. Bu durum hem Mersin ili hem de Türkiye geneli için benzerlik göstermekle birlikte Türkiye genelinde her 10 açık iş için 4 engelli tercih edilebileceği sonucuna varılmaktadır. Türkiye genelinde Mersin iline göre engelli işçi çalıştırma eğiliminin çok fark olmamakla birlikte daha yüksek oranda olduğu gözlemlenmiştir.

Şekil 20: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 20’de Mersin ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Mersin ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 75,8 gibi büyük bir oranı İŞKUR aracılığıyla aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 61,8 olarak gerçekleşmiştir. Mersin ilinde ikinci sırada yüzde 45,8 ile Akraba-Eş Dost Aracılığıyla arama kanalı kullanılmıştır. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 37,4 olarak gerçekleşmiştir. Üçüncü sırada ise yüzde 36,1 ile Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla arama kanalı olarak kullanılmıştır. Bu arama kanallarını sırasıyla internet-sosyal medya, gazete-ilan vb. ile Özel İstihdam Büroları arama kanalları izlemektedir.

Tablo 15: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceri	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	2	1	2	1
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	6	2	1	2
Takım Çalışması	3	3	3	3
İletişim ve İfade Yeteneği	1	6	4	4
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	4	4	5	5
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	7	7	6	6
Bilgisayar kullanımı	5	8	7	7
Satış ve Pazarlama Becerisi	7	9	8	8
Proje Tabanlı Çalışma	9	5	10	9
Yabancı Dil	8	10	9	10

Kaynak: İPA 2018

Mersin ilinde cinsiyete göre açık işlerde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması incelendiğinde, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisinin hem erkeklerde hem de genel toplamda birinci sırada, kadınlarda ve cinsiyetin önemli olmadığı durumlarda ise ikinci sırada olduğu görülmektedir. Genel sıralamada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ikinci sırada iken üçüncü sırayı Takım Çalışması almıştır.

Kadınlarda birinci sırada ise İletişim ve İfade Yeteneği becerisi bulunmaktadır. Cinsiyet tercihinde bulunulmayan açık işlerde ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ilk sırada gelmektedir. Yabancı Dil becerisi genel sıralamada ve erkek tercih edilen açık işlerde, son sırada talep edilen beceri olarak ortaya çıkmıştır.

Tablo 16: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı

Meslek Grupları	Toplam Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı
Hizmet ve Satış Elemanları	429	3,0%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	391	2,1%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	249	1,1%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	143	0,8%
Profesyonel Meslek Mensupları	133	1,4%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	66	0,8%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	65	1,0%
Yöneticiler	7	0,3%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	2	0,3%
Genel Toplam	1.485	1,5%

Kaynak: İPA 2018

Mersin ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık iş Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup, bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 28,9'dur. İkinci sırada ise Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu gelmekte olup bu meslek grubunun oranı ise yüzde 26,3'tür. Bir başka ifadeyle her iki açık işten biri bu iki sektörde olduğu görülmektedir.

Mersin ili için tespit edilen yüzde 1,5'lik açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde, açık iş oranı en yüksek oranda yüzde 3 ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırasıyla Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve Profesyonel Meslek Mensupları gelmektedir. Söz konusu üç meslek grubu il geneli açık iş oranının üzerinde olup diğer meslek grupları bu oranın altında yer almaktadır.

Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grubu	Akraba- Eş Dost	Gazete- İlan vb	İnternet- Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları	Kendi çalışanlarım aracılığıyla
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	45,7%	27,6%	40,1%	70,0%	3,2%	22,0%
Hizmet ve Satış Elemanları	62,6%	6,5%	48,4%	88,1%	6,1%	31,1%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	48,1%	14,9%	31,2%	75,7%	4,9%	50,8%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	42,6%	29,3%	63,1%	40,3%	24,3%	44,8%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	31,8%	10,4%	7,7%	82,3%	14,4%	30,5%
Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler	-	-	-	-	-	-
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	35,2%	33,2%	47,3%	60,0%	11,1%	30,4%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	37,3%	13,1%	20,3%	65,6%	0,0%	43,8%
Yöneticiler	28,9%	0,0%	72,3%	56,6%	0,0%	14,5%
Genel Toplam	45,8%	13,7%	33,0%	75,8%	9,2%	36,1%

Kaynak: İPA 2018

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grubu Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu olmuştur. Bu meslek grubundaki açık işlerin yüzde 88,1'i İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur.

Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu yüzde 82,3 ile ikinci sırada yer almakta olup Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek gruplarındaki açık işler büyük oranda İŞKUR aracılığıyla karşılanmaktadır.

Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubu açık işlerin tamamını Akraba-Eş Dost aracılığı ile ararken, Yöneticiler ve Profesyonel Meslek Mensupları en fazla İnternet-Sosyal Medya arama kanalı ile aranmaktadır.

Tablo 18: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Meslekler	Bilgisayar kullanımı	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	Proje Tabanlı Çalışma	Satış ve Pazarlama Becerisi	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Takım Çalışması	Yabancı Dil	Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe
Güvenlik Görevlisi	7	1	-	3	6	-	5	4	-	2
El ve Makine Dikişçisi (Genel)	-	2	-	5	-	-	4	3	-	1
Beden İşçisi (Genel)	-	1	3	4	6	-	7	2	8	5
Garson (Servis Elemanı)	-	2	1	3	-	7	6	5	-	4
Konfeksiyon İşçisi	-	2	-	-	-	-	3	4	-	1
Makineci (Dikiş)	-	4	-	3	-	-	-	2	-	1
Temizlik Görevlisi	6	1	7	5	-	-	3	4	-	2
Satış Danışmanı / Uzmanı	5	4	8	1	10	2	7	6	9	3
Şoför-Yük Taşıma	-	1	-	4	-	-	2	2	-	3
Reyon Görevlisi	-	4	-	5	-	3	-	2	-	1

Kaynak: İPA 2018

Tablo 18’de Mersin ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Güvenlik Görevlisi, Beden İşçisi (Genel), Temizlik Görevlisi ve Şoför-Yük Taşıma mesleklerinde aranan becerilerdeki ilk öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olarak ön plana çıkmaktadır.

El ve Makine Dikişçisi (Genel), Konfeksiyon İşçisi, Makineci (Dikiş) ve Reyon Görevlisi mesleklerinde Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi ilk sırada yer alırken, Satış Danışmanı/Uzmanı mesleğinde İletişim ve İfade Yeteneği becerileri aranmaktadır.

Tablo 19: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Sekreter	Beden İşçisi (Genel)	Güvenlik Görevlisi	Güvenlik Görevlisi
Satış Danışmanı / Uzmanı	Şoför-Yük Taşıma	El ve Makine Dikişçisi (Genel)	El ve Makine Dikişçisi (Genel)
Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	Temizlik Görevlisi	Garson (Servis Elemanı)	Beden İşçisi (Genel)
Temizlik Görevlisi	Beden İşçisi (İnşaat)	Konfeksiyon İşçisi	Garson (Servis Elemanı)
Ön Muhasebeci	Ağaç Biçme Makinesi Operatörü (Hızarcı-Keresteci)	Makineci (Dikiş)	Konfeksiyon İşçisi
Paketleme İşçisi	Freze Tezgahı Ayaracı-Operatörü (Metal İşçiliği)	Beden İşçisi (Genel)	Makineci (Dikiş)
Kasiyer	Elektrikçi (Genel)	Reyon Görevlisi	Temizlik Görevlisi
Hemşire	Dökümcü	Satış Danışmanı / Uzmanı	Satış Danışmanı / Uzmanı
Muhasebeci	Şoför (Yolcu Taşıma)	Pazarlamacı	Şoför-Yük Taşıma
Büro İşçisi	Mobilya Montajcısı	Kasiyer	Reyon Görevlisi

Kaynak: İPA 2018

Mersin ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Güvenlik Görevlisi, El ve Makine Dikişçisi (Genel), Beden İşçisi (Genel), Garson (Servis Elemanı), Konfeksiyon İşçisi, Makineci (Dikiş), Temizlik Görevlisi, Satış Danışmanı / Uzmanı, Şoför-Yük Taşıma ve Reyon Görevlisi meslekleridir.

İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları en fazla açık iş olan üç meslek ise Sekreter, Satış Danışmanı / Uzmanı ve Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisidir. Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu en fazla açık iş olan üç meslek Beden İşçisi (Genel), Şoför-Yük Taşıma ve Temizlik Görevlisi, cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde ise Güvenlik Görevlisi, El ve Makine Dikişçisi (Genel) ve Garson (Servis Elemanı) meslekleri ön plana çıkmaktadır.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Mersin ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye genelinde 32 bin 229 işyerinde eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Mersin ilinde ise 20+ istihdamlı 512 işyeri temininde güçlük çekilen meslek olduğunu ifade etmişlerdir. Yüzde 23,9 ile Mersin ilinin eleman temininde ülke genelinden daha az eleman temininde güçlük çektiği görülmektedir. Söz konusu bu oran Türkiye geneli için yüzde 30,5 olarak hesaplanmıştır.

Mersin ilinde eleman temininde güçlük çeken işyerlerini sektörel olarak incelediğimizde; Bilgi ve iletişim, Finans ve sigorta faaliyetleri, Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor, Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri ve Gayrimenkul faaliyetleri sektörlerinde bulunan işyerlerinin eleman temininde çok fazla güçlük çekmedikleri dikkat çeken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra eleman temininde en fazla oranda güçlük çeken işyerlerinin İmalat, Toptan ve perakende ticaret, İnşaat ile İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörlerinde olduğu görülmektedir.

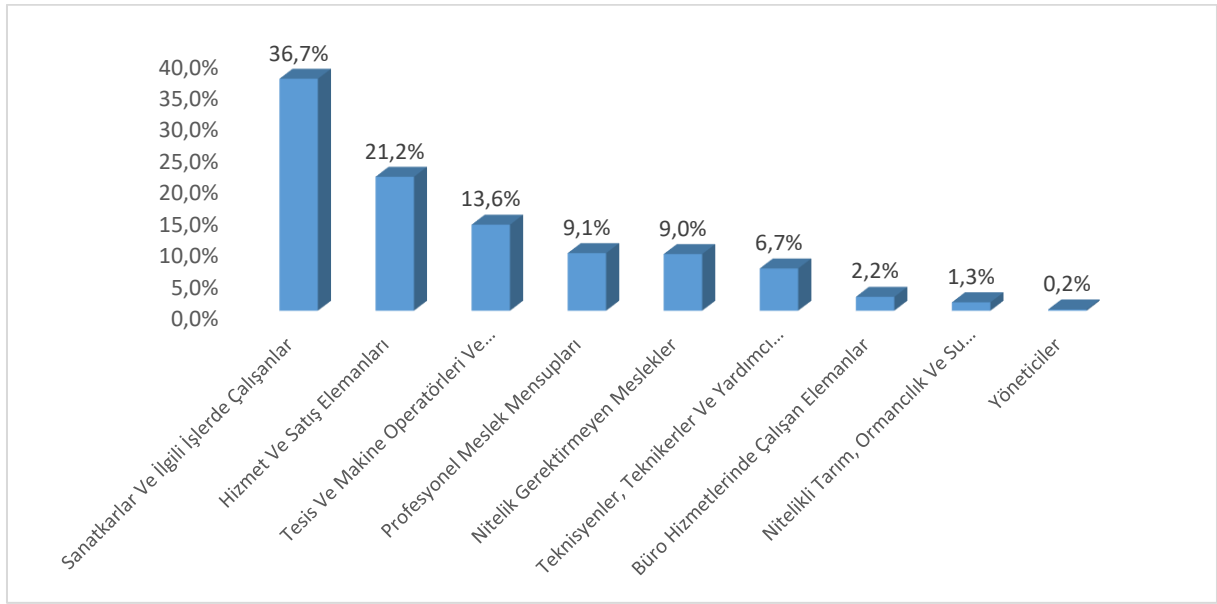
Tablo 20: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İmalat	638
Toptan ve perakende ticaret	241
İnşaat	225
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	153
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	85
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	83
Ulaştırma ve depolama	81
Eğitim	61
Madencilik ve taş ocaklığı	27
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	24
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	16
Diğer hizmet faaliyetleri	14
Bilgi ve iletişim	9
Finans ve sigorta faaliyetleri	2
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	1
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1
Genel Toplam	1.662

Kaynak: İPA 2018

Mersin ilinde bin 662 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları sektör bazında incelendiğinde, özellikle İmalat sektörü ön plana çıkmaktadır. Mersin ilinde temininde güçlük çekilen elemanların yüzde 38,4'ü bu sektörde gerçekleşmiştir. Bunun dışında, Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörleri de eleman temininde güçlük çekmede ön plana çıkan diğer sektörlerdir.

Şekil 21: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Mersin ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok 610 kişi ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 36,7'si bu meslek grubunda yer almaktadır. Bu meslek grubunu 352 kişi ile Hizmet ve Satış Elemanları ve 226 kişi ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu takip etmektedir. Yöneticiler meslek grubu en az temininde güçlük çekilen meslek grubu olarak ortaya çıkmıştır.

Türkiye genelinde de 20+ istihdamlı işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranında birinci sırada Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu bulunmaktadır. Benzer şekilde araştırma sonuçları göstermektedir ki Yöneticiler meslek grubu hem ülke geneli hem de Mersin ilinde eleman temininde en az güçlük çeken meslek grubudur.

Tablo 21: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı

TGÇM	Eleman Sayısı
El ve Makine Dikişçisi (Genel)	159
Güvenlik Görevlisi	126
Hasta ve Yaşlı Bakım Elemanı	56
Satış Danışmanı / Uzmanı	45
Beden İşçisi (Genel)	43
Paketleme İşçisi	41
Konfeksiyon İşçisi	39
Garson (Servis Elemanı)	39
Aşçı	39
Diğer	1.076
Toplam	1.662

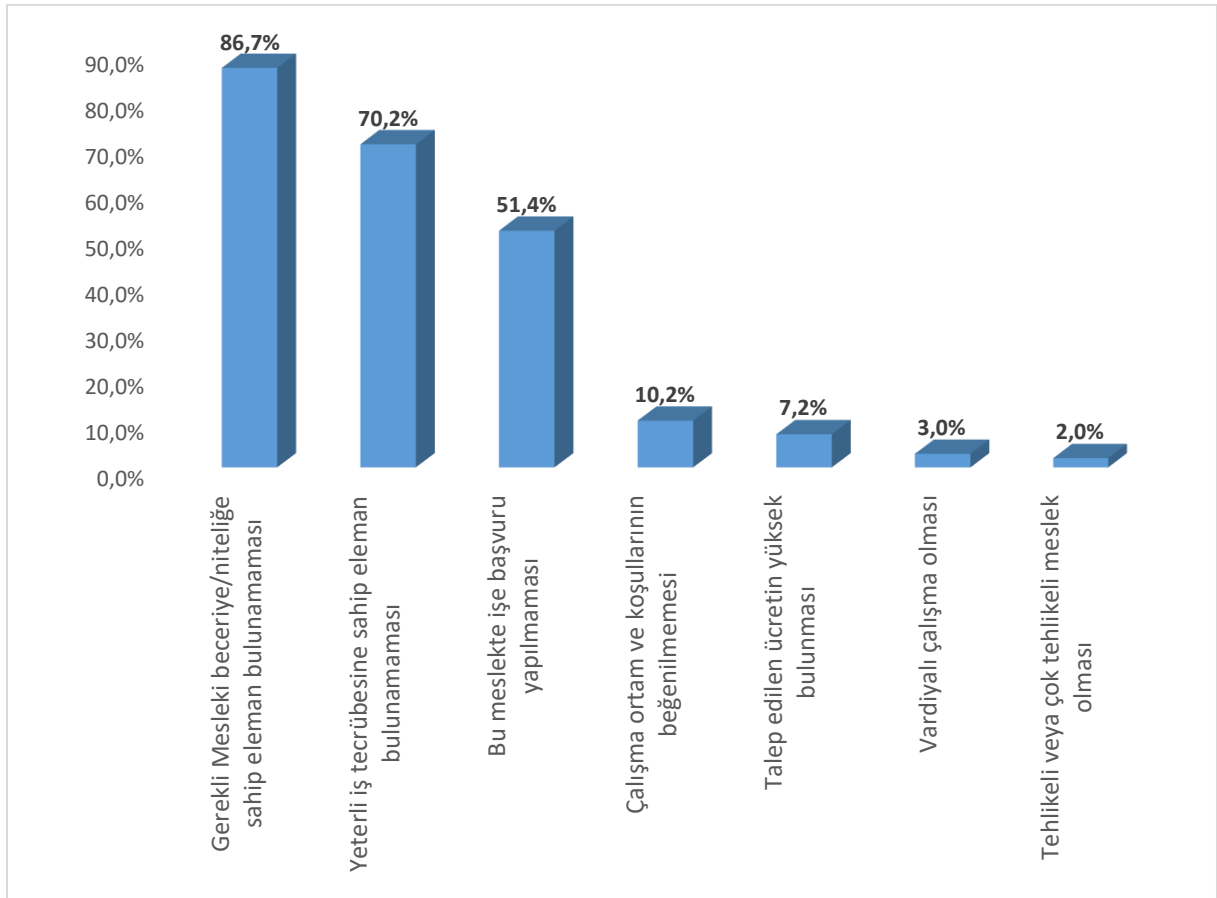
Kaynak: İPA 2018

Mersin ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 159 kişi ile El ve Makine Dikişçisi (Genel) mesleği yer almaktadır. Bu mesleğin ardından sırasıyla 126 kişi ile Güvenlik Görevlisi ve 56 kişi ile Hasta ve Yaşlı Bakım Elemanı meslekleri gelmektedirler.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yılki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; Paketleme İşçisi, Satış Danışmanı, Beden İşçisi (Genel) ve El ve Makine Dikişçisi (Genel) olmak üzere toplam dört mesleğin yine değişmeyerek ilk onda yer aldıkları görülmektedir. Mersin ilinde söz konusu meslekler, son iki yıldır temininde güçlük çekilen meslekler arasında yer almaya devam etmektedirler.

Güvenlik Görevlisi, El ve Makine Dikişçisi (Genel), Beden İşçisi (Genel), Garson (Servis Elemanı), Konfeksiyon İşçisi ve Satış Danışmanı / Uzmanı mesleklerinin aynı zamanda açık işi en çok olan meslekler arasında ilk onda yer alması, ilin istihdam politikalarına yön vermesi adına dikkate değer bir bilgi şeklindedir.

Şekil 22: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Mersin ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada yüzde 86,7 oranıyla Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. Bu nedeni yüzde 70,2 ile Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması ve yüzde 51,4 ile Bu meslekte işe başvuru yapılmaması takip etmektedir. Türkiye geneli 20+ istihdamlı işyerlerinin TGÇM Nedenleri Dağılımında da Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması ön plana çıkmaktadır.

Mesleklere Göre TGÇM dağılımı incelendiğinde, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin benzerlik gösterdiği hatta birçoğunun bire bir aynı olduğu görülmektedir. TGÇM Nedenlerinin Dağılımına bakıldığında ise ilk sırada Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması gelmektedir. Öyle ki bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için aranan beceri ve niteliklere sahip bireyler sağlandığında il genelinde talep ve arz dengelenmiş olacaktır.

Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

Meslekler	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Talep edilen ücretin yüksek bulunması	Vardiya çalışması olması	Tehlikeli veya çok tehlikeli meslek olması
El ve Makine Dikişçisi (Genel)	64,5%	92,1%	59,2%	0,0%	2,6%	0,0%	0,0%
Güvenlik Görevlisi	95,8%	100,0%	91,7%	0,0%	4,2%	0,0%	0,0%
Hasta ve Yaşlı Bakım Elemanı	3,7%	98,1%	98,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Satış Danışmanı / Uzmanı	18,6%	93,3%	74,4%	11,6%	4,7%	6,9%	0,0%
Beden İşçisi (Genel)	45,2%	64,4%	36,1%	54,8%	0,0%	9,6%	9,6%
Paketleme İşçisi	97,4%	28,3%	28,3%	12,8%	4,9%	12,8%	0,0%
Konfeksiyon İşçisi	86,5%	94,6%	94,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Garson (Servis Elemanı)	43,2%	83,8%	59,5%	10,8%	16,2%	2,7%	0,0%
Aşçı	35,1%	94,6%	43,3%	8,1%	2,7%	0,0%	0,0%
Şoför-Yük Taşıma	13,3%	90,0%	86,7%	0,0%	6,7%	0,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2018

Mersin ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, Paketleme İşçisi hariç olmak üzere ilk on meslekten dokuz tanesinin temininde güçlük çekilme nedenlerinin en yüksek oranda Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması olduğu görülmektedir. Paketleme İşçisi mesleğinde Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması ilk sırada belirtilmiştir. Beden İşçisi (Genel) mesleğinde dikkat çeken bir husus Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesinin Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri arasında belli bir ölçüde belirtilmiş olmasıdır. Yine Tehlikeli veya Çok Tehlikeli Meslek Olması nedeni ilk on meslek arasında temininde güçlük çekilme nedeni olarak sadece Beden İşçisi (Genel) mesleğinde karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 23: Çalışan Sayısı, Açık İş ve TGÇM Durumuna Göre En Fazla Talep Edilen Meslekler

MESLEKLER
El ve Makine Dikişçisi (Genel)
Güvenlik Görevlisi
Garson (Servis Elemanı)
Gazaltı (Mıg-Mag) Kaynakçısı
Aşçı
Pazarlamacı
Hemşire
İnşaat Kalıpçısı (Ahşap)
Makineci (Dikiş)
Paketleme İşçisi

Kaynak: İPA 2018

Mersin ilinde çalışan sayısına oranla açık iş ve TGÇM sayıları baz alınarak veri Zarflama Analizi gerçekleştirilmiştir. Bu analiz sayesinde açık iş, TGÇM ve çalışan sayısı birlikte analiz edilerek Mersin ilinde işverenler tarafından en fazla talep edilen meslekler ortaya çıkartılmıştır. Bu analiz neticesinde işverenler tarafından en fazla talep edilen ilk beş meslek El ve Makine Dikişçisi (Genel), Güvenlik Görevlisi, Garson (Servis Elemanı), Gazaltı (Mıg-Mag) Kaynakçısı ve Aşçı meslekleri olmuştur.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu minvalde işverenlere bir sonraki yılda öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Mersin ilinde 2018 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen “30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?” sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 20,4’ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Mersin ilinde işverenlerin yüzde 20,7’si istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle Mersin ilinde ve Türkiye genelinde her 10 işyerinden 2’sinin istihdamın artacağını öngördüğü görülmektedir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 2,5 olarak öngörülürken Mersin ilinde ise ülke genelinin üzerinde yüzde 4,1 olarak öngörülmüştür.

Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Fikrim Yok	Değişmeyecek
İmalat	29,6%	1,7%	43,2%	25,5%
Toptan ve perakende ticaret	19,2%	3,5%	45,5%	31,8%
Ulaştırma ve depolama	20,7%	6,2%	39,3%	33,8%
İnşaat	14,0%	7,6%	48,0%	30,5%
Eğitim	33,7%	0,0%	31,6%	34,7%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	12,6%	1,6%	36,9%	48,9%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	29,4%	3,9%	33,3%	33,3%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	18,5%	0,0%	38,3%	43,2%
Madencilik ve taş ocaklığı	29,8%	0,0%	33,2%	37,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	11,6%	4,4%	49,3%	34,7%
Diğer hizmet faaliyetleri	12,1%	6,1%	39,4%	42,4%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	40,4%	0,0%	39,9%	19,7%
Finans ve sigorta faaliyetleri	50,0%	50,0%	0,0%	0,0%
Bilgi ve iletişim	21,4%	7,1%	57,1%	14,3%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	25,0%	0,0%	50,0%	25,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%	0,0%	50,0%	50,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	0,0%	44,4%	55,6%
Genel Toplam	20,7%	4,1%	42,7%	32,5%

Kaynak: İPA 2018

Sektörlere göre istihdam eğilimi incelendiğinde en yüksek oranda artış bekleyen işverenlerin sırasıyla Finans ve Sigorta Faaliyetleri, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Eğitim, Madencilik ve Taş Ocaklığı, İmalat, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektörleri olduğu görülmektedir. En fazla azalış bekleyen sektörler ise Finans ve Sigorta Faaliyetleri ve İnşaat olarak gerçekleşmiştir. Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörünün hem artış hem azalış yönünde oransal olarak ilk sıralarda çıkmasının nedeni çalışma kapsamında bu sektörde yer alan işyeri sayısının az olmasıdır. Bu sektörü takiben Bilgi ve İletişim, Ulaştırma ve Depolama ve Diğer Hizmet Faaliyetleri gelmektedir. Hemen hemen tüm sektörlerde yer alan işyerleri, farklı oranlarda, gelecek dönemde istihdamlarının değişmemesini bekledikleri yönünde görüş belirtmişlerdir.

Sektörlerin istihdam eğiliminde dikkat çeken diğer bir husus ise yine hemen hemen tüm sektörlerde bulunan işyerleri gelecek dönem için farklı oranlarda, herhangi bir öngörude bulunamamışlardır. Bu oran genel toplamda yüzde 42,7 olarak görülmektedir.

Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NIDO
İnşaat	1.119	10,6%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	544	8,4%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	115	7,4%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	7	6,9%
Madencilik ve taş ocaklığı	118	5,9%
Eğitim	275	5,9%
İmalat	1.601	5,2%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	184	4,9%
Ulaştırma ve depolama	523	4,3%
Toptan ve perakende ticaret	786	4,3%
Bilgi ve iletişim	21	4,1%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	98	2,8%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	8	0,5%
Diğer hizmet faaliyetleri	9	0,5%
Finans ve sigorta faaliyetleri	-20	-16,4%
Genel Toplam	5.389	5,5%

Kaynak: İPA 2018

Türkiye genelinde 20 + istihdamlı işyerlerinde 2019 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2018 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 4,5 artacağı beklenmekte olup Mersin’de ise bu oran, yüzde 5,5 olup ülke genelinin üzerinde gerçekleşmiştir.

En fazla net istihdam değişimi bin 601 kişilik artış ile İmalat sektöründe beklenmektedir. En fazla net istihdam değişim oranı ise yüzde 10,6 ile İnşaat sektöründe beklenmektedir. Bu sektörü yüzde 8,4 değişim ile İdari ve destek hizmet faaliyetleri ve yüzde 7,4 ile Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörleri takip etmektedir. Çalışan sayısının fazla olması sebebi ile dikkat çeken İnşaat sektöründe bin 119 kişilik ve Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe ise 786 kişilik artış öngörülür Net İstihdam Değişimleri açısından ön plana çıkmaktadır.

İstihdam azalışı beklenen sektör ise yüzde -16,4 ile negatif yönde Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörüdür. Ancak Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe beklenen azalış yönünde değişim 20 kişilik azalıştır. Bu da sektörün Mersin ilinde çalışan sayısı az olmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	NID O
Hizmet ve Satış Elemanları	992	7,1%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	1.241	6,7%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	1.496	6,7%
Profesyonel Meslek Mensupları	460	4,8%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	811	4,8%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	195	3,1%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	185	2,3%
Yöneticiler	8	0,4%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	1	0,1%
Genel Toplam	5.389	5,5%

Kaynak: İPA 2018

Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler meslek grubu hariç diğer tüm meslek gruplarında istihdam artışı beklenmektedir. En fazla istihdam artışı beklenen meslek grubu ise bin 496 kişilik artış ile Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerdir. Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar bin 241 kişilik artış ve Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu 992 kişilik artış ile ilk üçü oluşturmaktadır. En az artış beklenen meslek grubu ise sadece 1 kişilik artış ile Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubu olmuştur.

Sayısal olarak ilk sırada yer alan Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubu net istihdam değişim oranında yüzde 6,7'lik bir oran ile üçüncü sırada yer almaktadır. Net İstihdam Değişim Oranında ilk sırada yüzde 7,1 ile Hizmet ve Satış Elemanları, ikinci sırada ise yüzde 6,7 ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu gelmektedir.

Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Beden İşçisi (Genel)	Betonarme Demircisi
El ve Makine Dikişçisi (Genel)	Ekonomist (İktisatçı)
Güvenlik Görevlisi	Asma Tavan Ustası (Metal)
Konfeksiyon İşçisi	Elektronik Haberleşme (Telekomünikasyon) Teknikeri
Beden İşçisi (İnşaat)	İnşaat Elemanları Kalıpcısı (Elle)
Reyon Görevlisi	Motosikletli Kurye
İnşaat İşçisi	Harita Teknisyeni
Şoför (Yolcu Taşıma)	Şenör
Garson (Servis Elemanı)	Asfalt İşçisi
Satış Danışmanı / Uzmanı	İnşaat Ustası

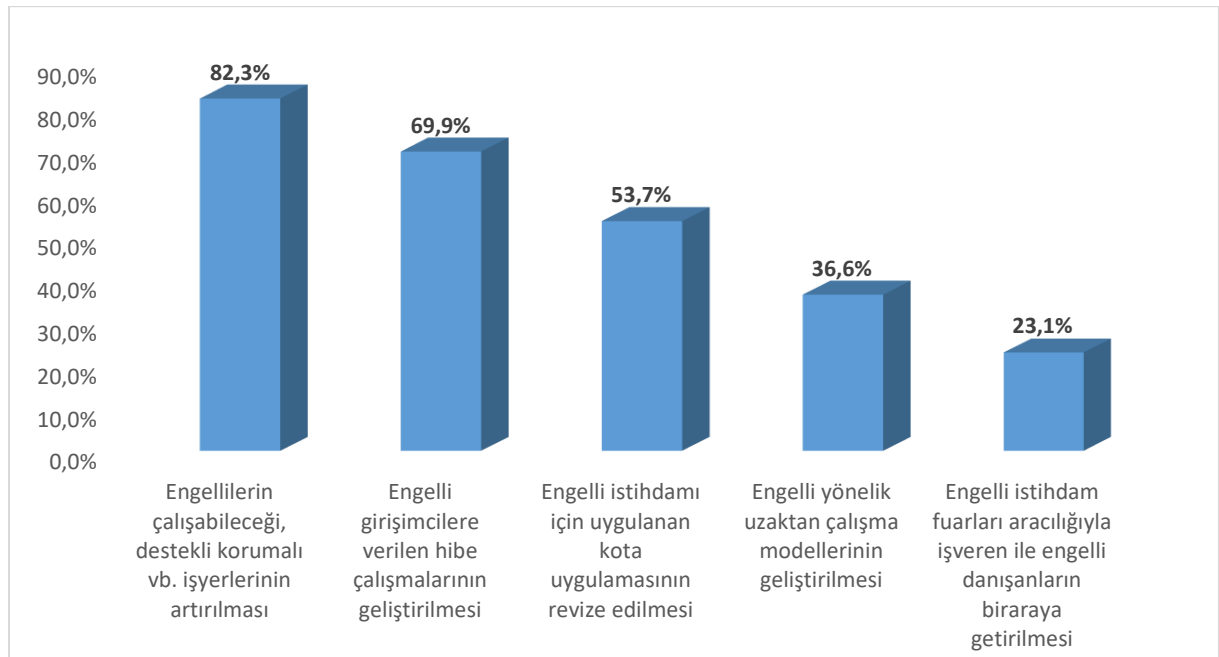
Kaynak: İPA 2018

Mersin ilinde gelecek dönem, en fazla istihdam artışı olması beklenen ilk üç meslek sırasıyla, Beden İşçisi (Genel), El ve Makine Dikişçisi (Genel) ve Güvenlik Görevlisi olup, Betonarme Demircisi, Ekonomist (İktisatçı) ve Asma Tavan Ustası (Metal) meslekleri ise en fazla istihdam azalışı beklenen ilk üç meslek olarak sıralanmaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Beden İşçisi (Genel), Konfeksiyon İşçisi, Reyon Görevlisi, Satış Danışmanı, İnşaat İşçisi, Şoför (Yolcu Taşıma), Beden İşçisi (İnşaat) ve El ve Makine Dikişçisi (Genel) meslekleri istihdam artışı beklenen ilk on meslekte yine yer almaktadır. Mersin ili için bu mesleklerin son iki yıldır önemini korumaya devam ettiği anlaşılmaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam azalışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda İnşaat Elemanları Kalıpcısı (Elle) ve Betonarme Demircisi meslekleri istihdam azalışı beklenen ilk on meslekte yine yer almaktadır.

Şekil 23: Engelli İstihdamını Arttırmak İçin Önerilerin Dağılımı

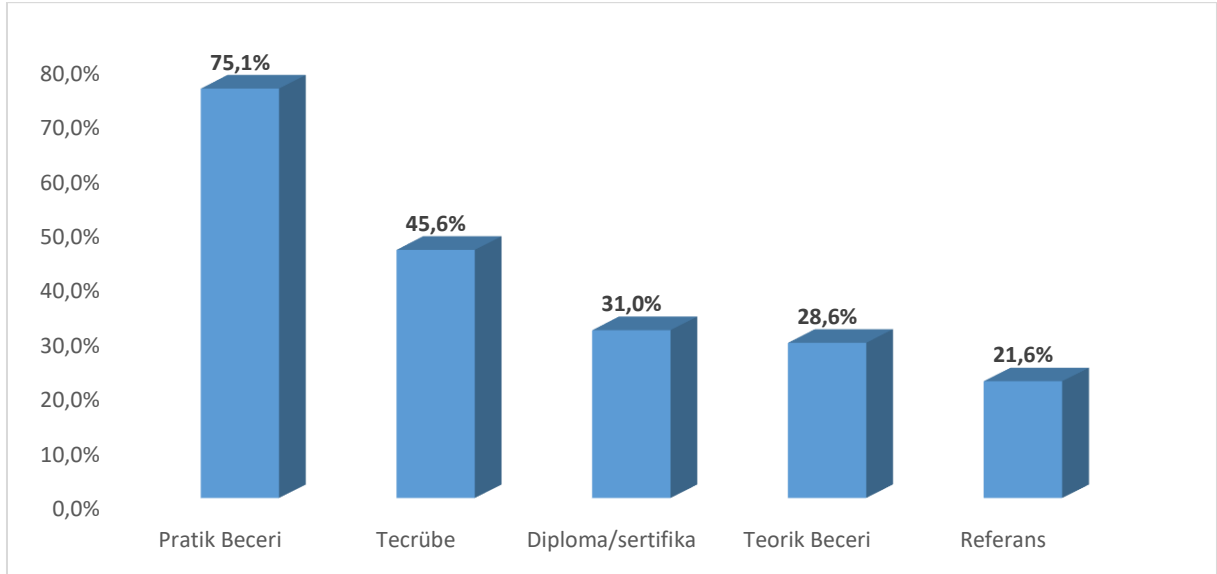

Kaynak: İPA 2018

Mersin ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin engelli istihdamının arttırılması için önerileri incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 82,3'ü engellilerin çalışabileceği, destekli korumalı vb. işyerlerinin artırılmasını, yüzde 69,9'u engelli girişimcilere verilen hibe çalışmalarının geliştirilmesini ve yüzde 53,7'si ise engelli istihdamı için uygulanan kota uygulamasının revize edilmesini önermektedir.

Türkiye genelinde ise işverenlerin yüzde 67,9 engellilerin çalışabileceği, destekli korumalı vb. işyerlerinin artırılmasını, yüzde 56,2'si engelli girişimcilere verilen hibe çalışmalarının geliştirilmesini ve yüzde 42,7'si engelli yönelik uzaktan çalışma modellerinin geliştirilmesini önermektedir. Hem Türkiye genelinde hem de Mersin ilinde işverenlerin ilk iki önerisi, aynı sıralama ile gerçekleşmiştir.

Şekil 24: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı

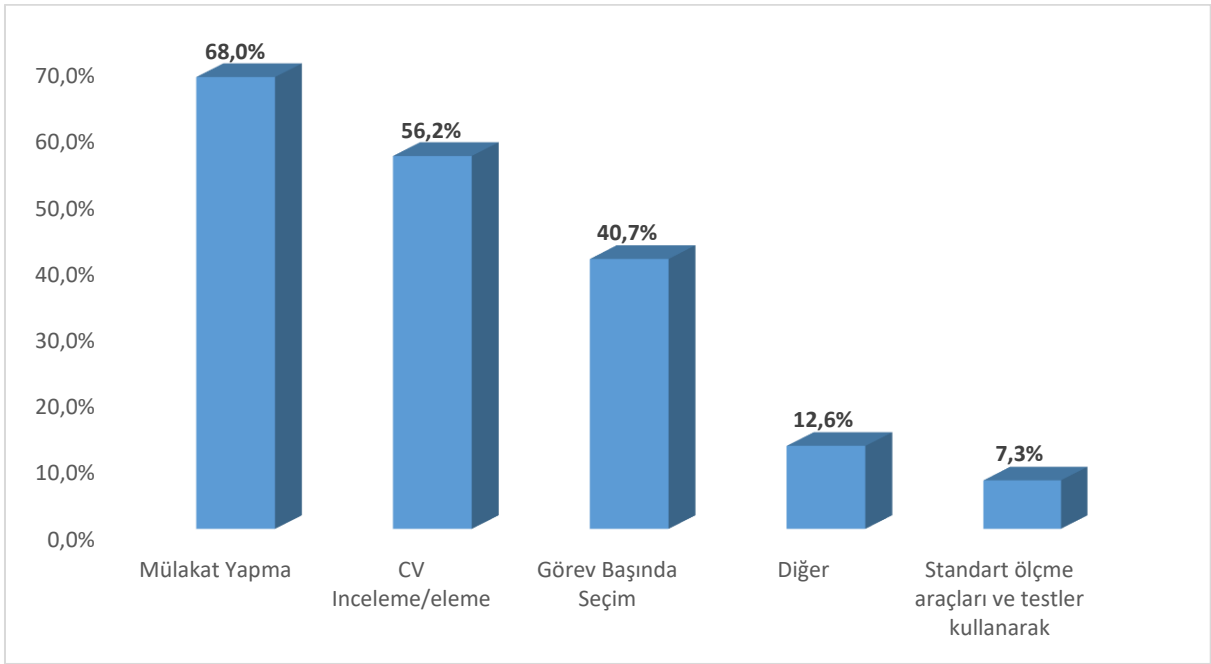

Kaynak: İPA 2018

Mersin ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin genç personel seçerken aradıkları kriterler incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 75,1'i Pratik Beceri, yüzde 45,6'sı Tecrübe ve yüzde 31'i Diploma / Sertifika aramaktadır.

Türkiye genelinde ise en yüksek tercih edilen kriter, Mersin ilinde olduğu gibi yüzde 74,5 ile Pratik Beceri kriteridir. Bunu yine aynı sırayla yüzde 44,6 ile Tecrübe ve yüzde 32,6 ile Diploma / Sertifika kriterleri izlemektedir. Pratik Beceri, Tecrübe ve Diploma / Sertifika kriterleri hem Mersin ilinde hem de Türkiye genelinde genç personel seçerken en çok aranan kriterler olarak ön plana çıkmaktadır.

Şekil 25: Personel Seçiminde Kullanılan Değerlendirme Yöntemlerinin Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Mersin ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin personel seçerken hangi değerlendirme yöntemini kullandıkları incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 68'i Mülakat Yapma, yüzde 56,2'si CV İnceleme/Elem ve yüzde 40,7'si Görev Başında Seçim ile personel seçmektedir.

Türkiye genelinde ise yüzde 71,7 ile Mülakat Yapma, yüzde 57,4 ile CV İnceleme/Elem ve yüzde 36,8 ile Görev Başında Seçim kriterleri izlenmektedir. Hem Türkiye genelinde hem de Mersin ilinde işverenlerin ilk üç değerlendirme yöntemi, aynı sıralamalarla gerçekleşmiştir.

SONUÇ

İlin işgücü piyasasının güncel verilere dayalı olarak durumunu ortaya koymaya yönelik yapılan İşgücü Piyasası Araştırması Raporunun ilk iki bölümünde ağırlıklı olarak derlenen veriler sonucu ortaya çıkan fotoğraf yansıtılmaya çalışılmıştır. Raporun sonuç bölümü ise daha çok, derlenen verilere ilişkin kısıtları, saha çalışmasının yönteminden kaynaklı sıkıntıları ortaya koymaya ve somut verilerden yola çıkarak işgücü piyasasının ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik betimlemelerle çözüm önerilerine ulaşmaya yönelik hazırlanmıştır. Bu noktadan hareketle dönemler itibariyle genel manada değişmeyen ve/veya dikkate değer farklılıklar göstermeyen durumlara ilişkin olarak, geçmiş dönem raporlarına atıflarda bulunulmuş, benzer değerlendirmeler ve çözüm önerileri tekrarlanma ve hatırlatılma yoluna gidilmiştir. Yıllar itibariyle raporların hazırlanma yöntemleri ve/veya içeriklerinde yaşanan değişikliklere karşılık, bu yolla, raporların sonuç bölümleri kullanılarak, ilin işgücü piyasasının dönemler açısından bütüncül bir şekilde ele alınması ve tüm kullanıcılar açısından dönemler itibariyle değerlendirme yapılabilecek bir duruma getirilmesi sağlanmaya çalışılmıştır.

Teknoloji alanında yaşanan hızlı gelişmeler, uluslararası sermaye hareketleri ve ekonomik anlamda yaşanan küreselleşme, tüketim eğilimlerini, üretim ve çalışma koşullarını, organizasyon yapılarını, üretim modellerini, eğitim ve istihdam olanaklarını etkilemekte ve değiştirmektedir. Mevcut ortam koşullarında gerçekleştirilecek işgücü piyasası analizlerinin de, ihtiyaç duyulan tüm detayları kapsayacak derinlikte, yapılan değerlendirme ve ortaya konulan önerilerin uygulamaya dönüşümünü sağlayacak en doğru zamanda kullanıcılara sunulması zorunluluk halini almıştır.

Mersin İli İşgücü Piyasası Araştırması Raporunun temel amacı; arz göstergeleri ve veri setleri ile talep göstergeleri ve veri setleri arasındaki ilişki ve bağlantıları tespit edip analize tabi tutarak il düzeyinde aktif istihdam politikalarının oluşturulmasına katkı sağlamaktır. Aktif istihdam politikaları yoluyla işsizliğin azaltılıp istihdamın arttırılması, işgücü piyasasında arz ve talep arasında mevcut dengesizliklerin ortadan kaldırılması ile yakından ilişkilidir. İşgücü Piyasası Araştırması Raporu ile özellikle işgücü talebine ilişkin elde edilen bulgular ve işgücü arzının yapısına ilişkin veriler ışığında işgücü piyasasındaki dengesizliklerin giderilmesine yönelik öneri ve değerlendirmelere ulaşılırken, temininde güçlük çekilen işgücüne gerekli niteliklerin kazandırılması konusunda il düzeyinde aktif istihdam politikaları için en temel veriler de sağlanmış olmaktadır.

Ancak İşgücü Piyasası Araştırması Raporu çerçevesinde gerek arz bileşenlerine ilişkin gerekse talep bileşenlerine ilişkin temin edilen, kullanılan ve derlenen verilerle ilgili bazı kısıtlar bulunmaktadır. 2012 ve 2013 yıllarında ilin işgücü piyasası analizi yapılırken arz yapısı ve arzı etkileyen değişkenler konusunda eldeki mevcut verilerin kullanımı yoluna gidilmiştir. Bu noktada özellikle işgücü piyasasına arz yönünden bakarken kullanılabilecek verilerin çoğunluğunun Mersin ili özelinde değil, Adana ve Mersin illerini kapsayan TR62 bölgesi genelinde mevcut olmasından kaynaklanan sıkıntılar yaşanmıştır. TR62 bölgesi içinde, Adana ve Mersin illeri sosyo-ekonomik gelişmişlik seviyesi, demografik yapısı ve coğrafi konumu bakımından birbirine benzer özellikler taşımakla birlikte, derlenen verilerin bölge bazında olması, ilin gerçek durumunun değerlendirilmesine tam olarak imkân sağlamamıştır.

Bu sebeple 2014,2015 ve 2016 yılları araştırma raporları hazırlanırken arz bileşenlerine ilişkin veriler konusunda sadece bir kısım ekonomik göstergeye değinilmiş olup, bu verilere ek olarak İŞKUR veri tabanından elde edilen verilerinden faydalanılmıştır. 2017 ve 2018 yıllarında ise arz bileşenlerine ilişkin veriler konusunda ekonomik göstergelere hiç vurgu yapılmamıştır. Bu değişikliğin sonucu olarak da önceki dönemlerde hazırlanan raporlarda yer alan arka plan veri setlerinin üretilmemesi sebebiyle bu çalışma kapsamında bir karşılaştırmaya tabii tutulamaması sonucu ortaya çıkmıştır.

Kurumumuz verileri, Kurumumuza başvuru yapan iş arayan verilerini ve Kurumumuzdan hizmet alan işveren verilerini içeriyor olsa da henüz işgücü piyasasının tüm aktörlerine ulaşamamış olması sebebiyle bütünsel bir veri tabanını tam anlamıyla yansıtamamaktadır. Ayrıca Kurumumuz verilerinin işgücü piyasasının dinamizmi karşısında sürekli güncelleme ve ayıklamaya tabii tutulması bir zorunluluk halini almış olup tüm ekonomik ve sosyal taraflarca kabul edilebilir ve sağlıklı verilere kavuşmak için veri tabanımız ve teknolojik altyapımız konusunda da geliştirmeler yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Kurum personellerimiz, kayıtların güncel tutulması ve kapalı işyerlerinin takibi konusunda özverili çalışmalar sergilemeye çalışmakla birlikte bu konuda teknolojik destek alınması çok daha sağlıklı verilere ulaşılmasını sağlayacaktır.

İşgücü piyasasının talep tarafında, verilerin derlenmesi amacıyla referans dönem içerisinde, tamamen bu amaca yönelik bir araştırma düzenlenmiş olmasına karşılık, bu araştırmada verilerin temin edilmesinde ve temin edilen verilerin değerlendirilmesinde önceki yıllarda yaşananlara çok benzer bazı kısıtlarla karşılaşmıştır. Bu kısıtlar dönemler itibariyle raporlara yansıtılırken aynı zamanda sorunların çözülebilmesi amacıyla ilgili birimlerle paylaşım yoluna gidilmektedir.

2018 yılı saha araştırmasında TÜİK'ten alınan güncellenmiş işyeri listelerin kullanılması ile koordinasyon ve saha ekiplerinin listede yer alan işyerlerinin tespiti konusunda yaptıkları kapsamlı çalışmalar neticesinde her 100 işyerinden 95'ine ulaşılmıştır. Geçmiş yıllar araştırmaları esnasında karşılaşılan en önemli kısıt, saha çalışması yoluyla verilerin toplanması aşamasında, araştırmanın temelini oluşturan ve Türkiye İstatistik Kurumu'ndan (TÜİK) çekilen firma listelerinden kaynaklanmıştır. Dönemler itibariyle TÜİK' in idari kayıtları esas alarak oluşturduğu listelerde yer alan bilgilerle, bir kısım işyerinin fiili durumları uyumsuzluk göstermiş olup söz konusu durum kayıtların idari kayıtlar olması ve diğer kamu kurumlarının çeşitli sebeplerle güncelleme veya listeden çıkarma işlemi yapmamasından dolayı TÜİK listelerine yansımından kaynaklanmıştır. Bu durum, geçmiş yıllar araştırmalarında art arda gelen raporlama dönemleri itibariyle ulaşılamayan örneklem sebebiyle, araştırmada kullanılan formların neredeyse her beş işyerinden biri için veri tabanına "cevapsızlık formu" olarak yansımaya sebep olmuş ve söz konusu firmalardan temin edilmesi planlanan verilere ulaşmak mümkün olamamıştır. Önümüzdeki dönemler için araştırmanın daha gerçekçi sonuçlar vermesi 2018 yılı saha çalışmasında olduğu gibi işverenlerin ulaşılma düzeyi ile bağlantılı olarak yükselecektir.

Gerçekleştirilen araştırma neticesinde elde edilen verilerin sağlıklı olma düzeyi, bu aşamadan sonra gerçekleştirilen değerlendirme ve analiz çalışmalarına direkt olarak etkide bulunmaktadır. Talep veri setlerinin oluşturulması konusunda karşılaşılan kısıtlardan biri de; yine önceki çalışma dönemlerinde olduğu gibi yapılan saha çalışmaları esnasında, bir kısmı çalışmaya katılan kurum personelinden kaynaklı, bir kısmı da işverenden kaynaklı sebeplerle, sorulan sorulara tam olarak sağlıklı yanıtlar alınamamış olmasıdır. Bu sonuca, firmalar için düzenlenen formlarda yer alan bilgiler ile verilen cevapların karşılaştırılarak değerlendirmeye tabi tutulması neticesinde ulaşılmış olmasına karşılık, bu değerlendirmeyi veri setlerine yansıtacak bir ölçek bulunmamaktadır.

Ayrıca saha çalışması sürecinde ve saha çalışmasının tamamlanması sonrasında koordinasyon ekibi tarafından saha çalışmasına katılan elemanlarla yapılan birebir görüşmeler ve değerlendirme toplantılarında da yine ölçülebilir olmamakla beraber benzer sonuçlara ulaşılmıştır.

İŞKUR tarafından tüm ülkeyi kapsayacak şekilde düzenlenen İşgücü Piyasası Araştırmaları, Cumhuriyet tarihinde eş görülmemiş çapta büyük ve önemli araştırmalardır. Bu çalışmaların ölçeğinin büyüklüğü takdire şayan olmakla birlikte, işgücü piyasası açısından yapılacak analizler neticesinde ortaya konulacak sonuç ve çözüm önerilerinin gerçekçi olabilme ölçütü, analizin kapsamının genişliği ve ne kadar derinlemesine uygulandığı ile yakından ilintilidir. Bu çerçevede gerçekleştirilen analizlerin saha çalışması aşamasının, işgücü piyasasının tüm taraflarını kapsayacak şekilde uygulanması önem arz etmektedir. 2012 yılından bu yana gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırmalarının saha çalışmaları sadece "talep" boyutuyla sınırlı kalmış olup, "arz" boyutuna ilişkin olarak, işverenlere uygulanan yüz yüze görüşme yönteminin uygulanmamış olması sebebiyle, ne çalışanlardan ne de işsizlerden elde edilmiş herhangi bir veri seti oluşturulabilmiştir. Bu konuda elde olan veriler İŞKUR veri tabanında yer alan idari kayıtlardan elde edilen verilerdir.

Bir diğer kısıt ise işgücü piyasasının genel sorunlarından biri olan kayıt dışı çalışma ile ilgilidir. Kayıt dışı çalışma Türkiye genelinde uzun yıllardır bir sorun olarak karşımıza çıkmakta olup, son yıllarda gerçekleştirilen planlı çalışmalar neticesinde dönemler itibarıyla düşüşler göstermeye başlamıştır. Ancak hali hazırda TR62 Bölgesi için kayıt dışılık oranları Türkiye ortalamasının üstünde seyretmektedir. Kayıt dışı çalışma ve çalıştırma olgusu toplumun tüm kesimleri tarafından bilinen bir olgu olmakla beraber, işverenlerin kamu kurum/kuruluşları ile yaptıkları ortak çalışmalarda kayıt dışı çalıştırdıkları personellere ilişkin bilgileri paylaşmama yönünde bir yaklaşım sergiledikleri söylenebilir. Bu değerlendirme ışığında, işgücü piyasası araştırması kapsamında yapılan saha çalışması esnasında ulaşılan işverenlerin de sadece kayıtlı çalışanlarına ilişkin veri ve bilgileri paylaştığı düşünülmektedir. Koordinasyon ekibinin saha elemanları ile yaptığı görüşmelerden alınan geri bildirimler de bu görüşü kuvvetlendirmektedir. Her ne kadar saha ekibi bu anlayışı kırmaya yönelik çaba sarf ederek olabildiğince gerçekçi rakamlara ulaşmaya çalışsa da bu konuda hala alınması gereken mesafeler bulunmaktadır.

İşgücü Piyasası Araştırma Raporları yıllar itibariyle geniş kapsamlı çalışmalar sonucu ortaya konmuş eserler olup raporların ihtiva ettiği verilerin bir kısmı önceki dönemlerle karşılaştırma yapılmasına imkân vermektedir. Ancak işverenlere uygulanan bilgi formlarının içeriğinde yıllar itibariye geliştirmeye yönelik olarak çalışmalar yapılmaktadır. Bu kapsamda akademik çevrelerle gerçekleştirilen toplantılar ve çalıştaylar neticesinde, oluşturulan komisyon tarafından İşyeri Bilgi Formunda çerçeve yapı korunmakla birlikte bazı değişikliklere gidilmiştir. Bu değişiklikler neticesinde üretilen veri setlerinin bir kısmında doğal olarak değişiklikler gerçekleşmiş ve sonuç itibariyle yapılan her analiz de bir önceki rapora göre bazı farklılıklar göstermiştir. Yine geçmiş yıllarda saha çalışmalarının uygulama dönemleri arasında zaman zaman farklılıklar yaşanmış, mevsimsellik etkisi ve saha çalışmalarının gerçekleştirildiği dönemler arasında standardizasyonun olmamasına ek olarak çalışmaya veri sağlayan bilgi formlarında değişikliklere gidilmiş olması raporun bir diğer kısıtı olmuştur. Son dönemlerde çalışmanın mevsimsellik etkisi ortadan kaldırılmış, çerçeve bilgi formunun ana hatlarının belirlenmiş olması yoluyla da verilerin dönemsel olarak karşılaştırılması daha sağlıklı bir yapıya kavuşmuştur.

İstihdam ile istihdam edilen nüfusun eğitim düzeyi arasında önemli bir ilişki bulunmaktadır. Çalışabilir yaştaki nüfusun eğitim düzeyinin düşük olması bir yandan işgücü piyasasına dâhil olmayı zorlaştırdığı gibi, diğer yandan da işgücü piyasasına girenlerin oldukça düşük ücretlere razı olması ve kayıt dışı istihdam gibi sıkıntıları beraberinde getirmektedir. Bu aşamada, daha önce yapılan çalışmalarda da ortaya konulan bir analizi, geçerliliğini koruyor olması sebebiyle paylaşmak gerekliliği bulunmaktadır. İşgücü piyasalarının sağlıklı bir şekilde işleyebilmesi için eğitim ve istihdam arasında ilişkide herhangi bir kopukluk yaşanmaması gerekmektedir. Bu açıdan bakıldığında, gerek Mersin İli gerekse Türkiye genelinde eğitim sürecini tamamlayarak herhangi bir okuldan mezun olanların, bir başka ifadeyle; işgücü piyasasına arz tarafından dâhil olmak isteyenlerin, bilgi ve becerilerinin yeterli düzeyde olmadığı ve davranışlarının piyasanın taleplerini karşılamaktan oldukça uzak olduğu görülmektedir. Bir taraftan öğrencilere verilen eğitimler işgücü piyasasında talep edilen nitelikleri yeterince karşılayamazken, diğer taraftan ekonomi, işgücü piyasasında eğitilmiş işsizlere uygun işler yaratamamaktadır.

Eđitim ve istihdam arasındaki kopuklukların yerel düzeyde en alt seviyelere dűşürűlebilmesi kurumlar arasında sağlanacak űst düzeyde işbirlikleri ile sağlanabilecektir. Bu çerçevede bir işbirliğine ulaşabilmek için, İŞKUR İl Müdürlükleri, İl Milli Eđitim Müdürlükleri, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları ve işverenleri temsilen Ticaret ve Sanayi Odaları ile Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birlikleri başta olmak üzere, ekonomik ve sosyal tüm tarafları bünyesinde barındıran İl İstihdam ve Mesleki Eđitim Kurulları (İİMEK) oluşturulmuştur. İl İstihdam ve Mesleki Eđitim Kurulları (İİMEK), mesleki ve teknik eğitim ile işgücü piyasası arasında kurumsal bir bađ oluşturması ve işbirliğine dayalı bir yönetim mekanizması sağlaması açısından önem arz etmekte olup, bu kurulların, yapılacak çalışmalar ve alınacak kararlar yoluyla etkinliklerini daha űst düzeylere taşıması gerekmektedir. İŞKUR'un bu yönde gerçekleştirdiği çalışmalar neticesinde İl İstihdam ve Mesleki Eđitim Kurulları (İİMEK) her geçen dönem ilin istihdam ve eğitim politikalarına yön veren gündemlerle toplanan ve verimliliğini sürekli arttıran bir yapı konumuna gelmektedir.

İşgücü piyasası araştırması kapsamında açık işler için yapılan bildirimlerin cinsiyet dağılımının incelenmesi bazı değerlendirmeler yapmamıza imkân sağlamaktadır. İşverenlerin talep ettikleri eğitim düzeylerinin incelenmesi neticesinde; eğitim seviyesi yükseldikçe, kadınların işgücü piyasasına dâhil olmalarının daha kolay gerçekleşebildiğini sonucuna ulaşılmaktadır. Ülkemiz işgücü piyasasının genel yapısı genel olarak değerlendirildiğinde, kadınların ve gençlerin işgücüne katılımlarının ve istihdam olanaklarının artması, işsizlik oranlarının ise azalması amacıyla, bu kesimler için özel önlemler alınması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu önlemler il düzeyinde belirlenecek istihdam politikalarının yanında Kurumumuzca düzenlenecek eğitim ve programları da kapsamalıdır. Sonuç itibariyle; düzenlenecek olan işgücü yetiştirme faaliyetlerinin öncelikli hedef kitlesi kadınlar ve genç nüfus olmalıdır.

İşgücü piyasası açısından nihai hedefin, istihdamın artırılması olduğu gerçeğinden hareket edildiğinde, istatistikler kadın istihdamını artırmadan bu hedefe ulaşmanın mümkün olmadığını göstermektedir. Bunun için de kadın eğitim seviyesinin artırılması ve düşük eğitim seviyesine sahip kadınların da istihdamına yönelik teşviklerin ve girişimcilik programlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Mersin'de İŞKUR'a kayıtlı kadın işsizlerin çoğunun nitelik gerektirmeyen mesleklerde kayıtlı olduğu görűlmektedir. Bu kişilerin istihdamda yer alabilmeleri işverenin istediği mesleki becerilere sahip olacak şekilde eğitilmelerine bağlıdır.

Talep araştırması sonuçlarına göre toplam çalışanların yüzde 76,1'i erkeklerden, sadece yüzde 23,9'u kadınlardan oluşmaktadır. Kadın çalışanların ağırlıklı çalıştıkları sektörler İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret, Eğitim ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri gibi daha çok belirli bir eğitim düzeyi gerektiren işyerleridir. Yukarıda açıklanan göstergelerle birlikte bu gösterge de Mersin'de ancak belirli bir eğitim düzeyine sahip kadınların işgücü piyasasına girme şansının olduğunu göstermektedir.

Kamu istihdam kurumu olarak İŞKUR bu konuda faaliyetlerini son yıllarda geliştirmiş ve çeşitlendirmiş olup kadın ve genç istihdamı konusunda kendine agresif ancak gerçekçi hedefler koyarak planlı çalışmalarını sürdürmeye devam etmektedir.

Mersin ilinde yer alan işyerlerinin kuruluş yıllarına göre dağılım tablosu incelendiğinde toplam işyerlerinin yüzde 45,5 ile yarısından daha az bir kısmının 10 yılın altında bir geçmişe sahip olduğu göze çarpmaktadır. Bu işyerlerinin de yüzde 23,5'i 5-9 yıl ve yüzde 22'si ise sadece 0-4 yıl önce kurulduğu görülmektedir. 10 ila 19 yıl arası geçmişe sahip işyerlerinin oranı ise yüzde 28,3 olup, bu işyerlerinden yüzde 17,9'u 10-14 yıl arası, yüzde 10,4'ü ise 15-19 yıl arası geçmişe sahiptir. 20 ila 24 yıllık bir geçmişe sahip işyerleri toplam işyerlerinin yüzde 13,4'lük bir kısmını temsil ederken 25 ve üzeri yıllık geçmişe sahip işyerleri ise toplam işyerlerinin sadece yüzde 12,8'lik bir kısmını oluşturmaktadır. Bu verilerden yola çıkılarak Mersin İli için genç işyeri sayısının fazla oluşu girişimciliğin ve yatırımların olumlu yönde ilerlemesi ve/veya yakın bir geçmişten itibaren ilin işgücü piyasasında bir hareketlenme yaşanmaya başladığı şeklinde değerlendirilebilir. Ancak diğer taraftan 25 yıl ve üzeri bir geçmişe sahip işyeri sayısının oldukça az olması da işgücü piyasasında köklü firmaların yeterince yer bulamadığı ve/veya Mersin ili işgücü piyasasında gerçekleşen hamlelerin çok uzun bir geçmişinin olmadığı şeklinde bir görüntü sergilemektedir. Yine de girişimcilik potansiyelinin yüksek olmasının, orta ve uzun vadede Mersin ili işgücü piyasasına olumlu etkilerinin olacağı ve zaman içerisinde belli bir kurum kültürüne sahip işletmelerin artacağı beklentisini canlı tutmaktadır.

Araştırma kapsamında işverenlerden veya işveren temsilcilerinden, işyerlerinde part-time çalışma ve vardiyalı çalışma uygulanıp uygulanmadığı bilgisi de alınmıştır. Buradan elde edilen verilere göre genel olarak ve cinsiyet dağılımı şeklinde en fazla çalışılan meslekler tespit edilmekle birlikte söz konusu mesleklerin tamamında part-time çalışıldığı sonucuna ulaşmak mümkün değildir. Zira işveren veya temsilcilerinden hangi mesleklerde part-time çalışanların tercih edildiği, hangi mesleklerde tam zamanlı çalışma yapıldığı bilgisi derlenmemiştir.

Benzer şekilde vardiyalı çalışmaya ilişkin olarak elde edilen veriler açısından bakıldığında ise gözden kaçırılmaması gereken bir husus çalışma kapsamında yer alan işyerlerine sadece vardiyalı çalışma yapıp yapılmadığının sorulmuş olmasıdır. Bu noktadan hareketle çalışanların vardiya durumlarına ilişkin bir bilgi edinme imkânına sahip olunamamıştır. Dolayısıyla gerek part-time çalışma gerekse vardiyalı çalışma sisteminin genel olarak istihdama ve özel olarak da kadın istihdamına etkisi üzerinde sonuçlara ulaşabilmek için daha somut ve derinlemesine bilgilere ihtiyaç duyulmaktadır.

Talep boyutu itibariyle, gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması sonucunda, işgücü talebi açısından, Mersin ilinde 20+ özel sektör yerel birim işyerlerinde çalışan sayısına göre lokomotif sektörler İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret, Ulaştırma ve Depolama, İnşaat, ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörleridir. En fazla açık iş ile temininde güçlük çekilen mesleklerin önde gelen sektörlerden İmalat sektörü, İdari ve Destek Hizmetleri, Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörlerinde olduğu görülmektedir. Yapılan araştırma sonucunda en fazla açık iş sayısı İmalat sektöründedir.

Mersin ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda 304 işyerinde bin 485 açık iş tespit edilmiştir. Mersin ilinde İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. Bin 485 kişilik açık işin yüzde 34,5'ine tekabül eden 513 kişilik kısmı, İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektörler ise İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörleridir.

Mersin ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 14,2'sinde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 23,3 olarak gerçekleşmiştir.

Mersin ili için en fazla açık işin Güvenlik Görevlisi mesleğinde olduğu görülmektedir. Diğer açık iş bulunan meslekler ise sırasıyla, El Ve Makine Dikişçisi (Genel), Beden İşçisi (Genel), Garson (Servis Elemanı), Konfeksiyon İşçisi, Makineci (Dikiş), Temizlik Görevlisi, Satış Danışmanı / Uzmanı, Şoför-Yük Taşıma ve Reyon Görevlisi meslekleridir. Bu sonuçlara bağlı olarak, düzenlenmesi planlanan işgücü yetiştirme faaliyetlerinin, bahsi geçen sektörlerdeki ve mesleklerdeki eleman ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak, kurs ve program uygulanabilecek mesleklerde düzenlenmesi fayda sağlayacaktır.

Buna karşılık olarak; Kültür, Sanat, Eēence, Dinlence ve Spor, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve daēıtımı, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri ile Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörlerinde ise açık işler ve temininde güçlük çekilen meslekler açısından bir hareketlilik görülmemektedir. Dolayısıyla işgücü yetiştirme faaliyetleri planlanırken bu sektörlerdeki duraēanlıēın da göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

Genel itibariyle açık işlerin cinsiyete göre daēılımı açısından yapılan deēerlendirme neticesinde açık işlerin yüzde 31,4'l k kısmı için erkek çalışan tercih edildiēi yüzde 62,5'lik kısmı için cinsiyet bildiriminde bulunulmaksızın "fark etmez" şeklinde bir tercih yapıldıēı ve açık işlerin yüzde 6'lık kısmı için kadın çalışan tercih edildiēi görülmektedir. İşverenler tarafından birçok açık iş için fark etmez se eneēinin belirtilmesi genel anlamda işgücü piyasamızda yeterince yer alamayan kadın çalışanlar açısından işin gerektirdiēi özelliklere sahip olmaları durumunda istihdamının arttırılması yönünde deēerlendirilebilecektir.

İşgücü Piyasası Analizinin en temel göstergesi açık iş oranıdır. İşgücü Piyasası Analizi Araştırması kapsamında açık iş; araştırmanın saha uygulaması sürecinde ziyaret edilen işyerlerinde işverenlerin "fiilen" ihtiyaç duydukları meslekleri ifade etmektedir. Açık iş yaratılmış, dolu olmayan veya yakında boşalacak olan pozisyonları tanımlar. İşverenler bu pozisyonları ya hemen ya da yakın bir gelecekte doldurmayı planlamaktadır. Açık iş oranı; toplam açık iş sayısı ile mevcut istihdamın birlikte deēerlendirilmesi sonucunda ulaşılan bir orandır. Bu noktadan hareketle en fazla açık iş bulunan sektör ile açık iş oranı en yüksek sektör farklı olabilmektedir. Açık iş oranlarının y ksekliliēi ilgili sektörlerdeki gelişimin bir göstergesi olarak deēerlendirilebileceēi gibi çeşitli gerekçelerle personel sirkülasyonunun o sektörlerde fazla olmasının da bir sonucu olabilir. Bir diēer neden de çalışan sayılarının az olması sebebi ile küçük hareketliliklerin bile oransal anlamda yüksek ifade edilmesine sebep olabileceēidir. Sektörlere göre açık iş oranı tablosu verilerine göre 2018 yılında Mersin İli geneli için geçerli açık iş oranı yüzde 1,5 olarak gerçekleşmiştir.

Açık iş verme oranında, Bilgi ve iletişim, İmalat, Kültür, sanat eēence, dinlence ve spor ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörleri ön plana çıkmaktadır. Ancak Mersin ilinde hem işyeri sayısı hem de açık iş sayısı dikkate alındıēında, açık iş verme oranında İmalat sektörünün ön plana  ıktıēı net bir şekilde görülmektedir. İmalat sektöründe yer alan her 4 işyerinden 1'inde açık iş bulunmaktadır.

Mersin ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık iş Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup, bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 28,9'dur. İkinci sırada ise Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu gelmekte olup bu meslek grubunun oranı ise yüzde 26,3'tür. Bir başka ifadeyle her iki açık işten biri bu iki sektörde olduğu görülmektedir.

İŞKUR Açık İş Oranlarının hesaplanması, ekonomik ve sosyal taraflar ve uluslararası platformlarda güvenilir bir veri olarak kabul edilmesi yönünde özveriyle çalışmalar ortaya koymaya çalışmaktadır. Bununla birlikte, yıllar itibariyle hesaplanan oranlar, bir yandan saha çalışmasının veri toplama aşamasında yaşanmış olması olası ancak tespit edilememiş bir sıkıntıya işaret etmektedir. Diğer taraftan ise ekonomide ve işgücü piyasalarında dışsal etkilerden kaynaklı yaşanan gelişmeler işveren ve işveren temsilcilerinin plan ve beklentilerinde değişimlere sebep olmaktadır.

Açık işe ilişkin çalışmalar sadece yıllık olarak düzenlenen İşgücü Piyasası Araştırmaları ile sınırlı kalmamaktadır. 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanununda "işgücü piyasası verilerini, yerel ve ulusal bazda derlemek, analiz etmek, yorumlamak ve yayınlamak" ile "işgücü arz ve talebinin belirlenmesine yönelik işgücü analizlerini yapmak, yaptırmak" İŞKUR'un görevleri arasında sayılmıştır. 2012-2016 yıllarını kapsayan ikinci program dönemi ile birlikte, açık işler konusundaki istatistiklerin kapsamının program döneminde Avrupa Birliği mevzuatı da dikkate alınarak genişletilmesi ve açık iş istatistiklerinin yılda 4 kez anket yoluyla derlenmesi görevi İŞKUR'a verilmiştir. Ayrıca bu konu Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren 2017-2021 Resmi İstatistik Programı'nda da yer almaktadır. Başka bir deyişle, Avrupa Birliği mevzuatının öngördüğü şekilde Türkiye genelini yansıtan açık iş istatistiklerinin derlenmesi çalışmaları İŞKUR tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu çerçevede 2014 yılı Kasım döneminden itibaren her yıl Şubat, Mayıs, Ağustos ve Kasım aylarında 81 il genelinde Açık İş İstatistikleri Araştırmaları yapılmaktadır. Araştırmaya ilişkin veriler dijital ortamda Genel Müdürlük birimlerine aktarılmakta ve İşgücü Piyasası ve İstatistik Daire Başkanlığımızca analize tabi tutulmaktadır.

Mersin ilindeki açık işlerin yüzde 39,8'i için herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmemiştir. Yüzde 27,9'luk kısmı için Genel Lise eğitim düzeyi ve yüzde 14,3'lük kısmı için lise altı eğitim düzeyinin işverenler tarafından yeterli bulunduğu görülmüştür.

İşverenlerin bu yaklaşımlarında, talep ettikleri elemanlarda eğitim düzeyinden ziyade fiziki ve bedensel yeterlilik ile mesleğe ilişkin yeterli bilgi gibi özellikleri aramaları etken olmaktadır. Aslında eğitim durumuna göre açık iş dağılım oranları arasında yer alan eğitim düzeyi önemli değil, genel lise ve lise altı eğitim düzeyinin toplamı yüzde 82 seviyesiyle çok çarpıcı olmakla birlikte en çok açık iş bulunan meslek sıralamaları ile söz konusu oranlar benzerlik göstermekte ve örtüşmektedir. Bu durum kendini mesleklerin temininde güçlük çekilme nedenlerinde de göstermektedir. Mersin ilinde işverenler eleman temininde güçlük çekme nedeni olarak ilk sırada gerekli mesleki beceri/niteliğe sahip eleman bulunamamasını belirtirken ikinci sırada yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması gelmektedir.

Eğitim düzeyine ilişkin veriler ve genel olarak işgücü piyasasındaki durağanlık, belli dönemlerde çok fazla bir vasfı olmayan ve düşük eğitim düzeyindeki işsizleri işgücü piyasasına girme açısından zorlamaktadır. İşsizliğin yoğun olduğu dönemlerde işsizlerin, işgücü piyasasından uzun süreli uzak kalmalarını engellemek, çalışma disiplininden kopmamalarını sağlamak ve geçici süreli de olsa gelir desteğinden faydalanabilmeleri amacıyla düzenlenen Toplum Yararına Programların (TYP) yıllar itibarıyla kurs ve programlar arasında ön plana çıkarak adeta lokomotif görevini üstlendiği görülmektedir. Ağırlıklı olarak kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği halinde düzenlenen, diğer kurs ve programlarla karşılaştırıldığında neredeyse hiç tanıtımı yapılmayan bir program olmasına karşılık, ciddi anlamda tanıtımı yapılan ve hatta çeşitli teşviklerle desteklenen programlardan çok daha fazla bilinirliğe sahip olan Toplum Yararına Programların (TYP), son yıllarda, kurumun en aktif, en yoğun ve en fazla mesai ile bütçe ayırdığı asli görevi konumuna geldiği söylenebilir.

Mersin ilinde temininde güçlük çekilen meslekler arasında ilk sırada El ve Makine Dikişçisi (Genel) mesleği gelmektedir. Bu mesleği Güvenlik Görevlisi, Hasta ve Yaşlı Bakım Elemanı, Satış Danışmanı / Uzmanı, Beden İşçisi (Genel), Paketleme İşçisi, Konfeksiyon İşçisi, Garson (Servis Elemanı), Aşçı ve Şoför-Yük Taşıma mesleği izlemektedir. En fazla açık iş bulunan ilk on meslek ile temininde en fazla güçlük çekilen ilk on meslek birlikte değerlendirmeye tabi tutulduğunda, 7 mesleğin aynı olduğu görülmektedir. İşgücü piyasasının sağlıklı bir şekilde işleyebilmesi için, söz konusu mesleklerin temininde güçlük çekilme nedenleri tespit edilerek bunlara karşı üretilecek somut çözümler ve politikalar yoluyla bu mesleklerdeki açık işlerin karşılanması yoluna gidilmelidir.

Temininde güçlük çekilen meslekler, açık işler ile birlikte değerlendirildiğinde açık işler ile temininde güçlük çekilen meslekler arasında benzerlik olduğu, en fazla açık iş olan meslekler ile temininde güçlük çekilen mesleklerin büyük oranda aynı olduğu görülmektedir. Söz konusu mesleklere bakıldığında birçoğunun ara eleman kategorisinde olduğu görülmekte olup, ara eleman bulunması noktasında önemli sıkıntılar olduğu söylenebilir. Bu meslekler analize tabii tutulduğunda, açık veya temininde güçlük çekilenlerin, yüksek nitelik ve yüksek eğitim düzeyi gerektirmeyen, düşük maliyetlerle ve kısa vadelerde yetiştirilebilecek elemanlar olduğu da görülmektedir. Bu verilere ve değerlendirme rağmen bu mesleklerin temininde neden güçlük çekildiğine ilişkin hem işveren hem de işçiler ve işsizler tarafından temin edilecek bilgilere ihtiyaç vardır.

İşgücü yetiştirme faaliyetleri planlanırken çalışma sonucunda temininde güçlük çekilen mesleklere ilişkin elde edilen verilerin değerlendirilmesi ve rapor sonuçlarının göz önünde bulundurulması işgücü arzları ile işgücü taleplerinin eşleştirmeleri açısından olumlu sonuçlar doğuracaktır. Ancak bu anlamda yapılacak çalışmalar neticesinde yıllık işgücü eğitim planları oluşturulurken, Kurumun söz konusu mesleklerde düzenlediği eğitimlerden mezun olanlar ve/veya Kurum veri tabanında kayıtlı bu mesleğe sahip elemanların da değerlendirmeye tabii tutulması gerekmektedir.

İşverenlerin büyük çoğunluğu istedikleri elemanları Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması, Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması ve bu meslekte işe başvuru yapılmaması nedenlerinden kaynaklandığını belirtmişlerdir. Paketleme İşçisi hariç olmak üzere ilk on meslekten dokuz tanesinin temininde güçlük çekilme nedenlerinin en yüksek oranda Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması olduğu görülmektedir. Paketleme İşçisi mesleğinde Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması ilk sırada belirtilmiştir. Beden İşçisi (Genel) mesleğinde dikkat çeken bir husus Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesinin Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri arasında belli bir ölçüde belirtilmiş olmasıdır.

İlk on sırada yer alan meslekler açısından Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması ve Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması nedenlerinin farklı oranlarla da olsa sıklıkla temininde güçlük çekilme nedeni olarak belirtilmesi bir yandan mesleki eğitimin önemini bir kez daha somut verilerle kanıtlarken diğer yandan işverenlerin, işgücüne tecrübe kazandırmak adına işgücü piyasasına katkıda bulunmasını zorunlu kılmaktadır.

Bu anlamda çeşitli teşviklerle uygulanmakta olan işbaşı eğitim programları yoluyla etkili olmaya çalışılırken bir yandan da farklı istihdam politikaları yoluyla işverenler bu sürece daha fazla dâhil edilmelidir.

Mersin ilinde çalışan sayısına oranla açık iş ve TGÇM sayıları baz alınarak veri Zarflama Analizi uygulanarak elde edilen sonuçlardan, en fazla talep edilen meslekler El ve Makine Dikişçisi (Genel), Güvenlik Görevlisi, Garson (Servis Elemanı), Gazaltı (Mıg-Mag) Kaynakçısı, Aşçı, Pazarlamacı, Hemşire, İnşaat Kalıpcısı (Ahşap), Makineci (Dikiş) ve Paketleme İşçisi olarak ortaya çıkmıştır.

Mersin ilinde İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin büyük bir bölümünün nitelik gerektirmeyen mesleklerde olduğu görülmektedir. Mersin'de mesleksizlik kaynaklı işsizlik sıkıntısı kadar kalifiye eleman sıkıntısı da yaşanmaktadır. İşverenler, açık işlerinde ve temininde güçlük çektiği mesleklerinde çalışacak personelin mesleki becerisi ve tecrübesine önem verdiğini ifade etmektedir. Bu durum kalifiye eleman talebinin karşılanamadığını göstermekte olup İŞKUR'un mesleki eğitim kursları gibi aktif işgücü programlarının önemini ortaya çıkarmaktadır. Piyasa araştırması sonucunda ortaya çıkan temininde güçlük çekilen mesleklere göre bir planlamayla kursların açılması istihdama yardımcı olacaktır.

2017 yılında aktif işgücü piyasası programları kapsamında 3 bin 500 kurs ve program düzenlenmiş olup bu kurs ve programlardan 12 bin 741 kişi faydalanmıştır. Kurs sayılarında 2010 yılına göre önemli ölçüde artış meydana gelmiştir. Mesleki eğitim kursları 2011 ve 2012 yıllarında ciddi bir atılım gösterirken özellikle İşbaşı Eğitim Programlarının daha ön plana çıkmasından sonra azalma eğilimi içerisine girmiştir. İŞKUR kurslarının dönemsel dalgalanmalar olmakla birlikte birçok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasında etkinliğini daima koruduğu görülmektedir.

İŞKUR'un düzenlendiği aktif işgücü programları ile kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgilerini artırarak meslek kazanmaları amaçlanıp böylece işgücü piyasasına girişte aracı rol alması amaçlanmaktadır. Bir yıllık süre içerisindeki rakamlar incelendiğinde bu programlara ilginin arttığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Araştırma verilerinden hareketle kurumun son yıllarda aktif işgücü programları arasında İşbaşı Eğitim Programları üzerinde yoğunlaştığı ve bu programlar ile katılımcı sayılarının arttırılması, buna uygun olarak mesleki eğitim kurslarına verilen ağırlığın nispeten azaltılması yönünde bir politika izlediği söylenebilir. Bunun yanında girişimcilik programları 2013 yılında kurum kaynaklı olmayan sebeplerden dolayı yaşanan istisnai düşüş haricinde belirli bir seviyede desteklenmekte olup, girişimcilik potansiyeline sahip başvuru sahiplerinin eğitimi gerçekleştirilmektedir.

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında düzenlenen bilgi formları işveren, işveren vekili veya yetkililer tarafından doldurulmuştur. Bu noktadan hareketle temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında işverenler büyük çoğunlukla işgücünden kaynaklı nedenleri sorun olarak gösterirken önerilen ücretin düşüklüğü ile çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi, vardiyalı çalışma olması gibi işyerinden kaynaklı nedenleri çok fazla sorun olarak görmemişlerdir. Bu veriler ışığında mesleksizlik sorunu ile işgücü piyasasının gerektirdiği eğitim düzeyi, nitelik ve becerilere sahip olmama durumu bir kez daha ortaya konulmakla birlikte, yüksek nitelik ve yüksek eğitim düzeyi gerektirmeyen, düşük maliyetlerle ve kısa vadelerde yetiştirilebilecek elemanların temininde yaşanan güçlükler konusunda işverenden ve piyasa koşullarından kaynaklanan nedenlerin, tablolara yansıyan düşük oranlardan bağımsız olarak ayrıca değerlendirilmesi gerekmektedir.

İşgücü piyasasında işverenlerin mevcut açık işlerini karşılamak için kullandıkları çeşitli arama kanalları bulunmaktadır. İşgücü piyasası araştırması saha çalışması kapsamında işverenlere kullanmakta oldukları arama kanalları konusunda da sorular yöneltilmiş ve belirli veri setlerine ulaşılmıştır. İşverenler bu soruya karşılık olarak birden fazla seçenek belirtebilmişlerdir. Bu veri setlerine göre Mersin ilinde işverenlerin genel olarak kullanmakta oldukları arama kanalları arasında İŞKUR aracılığı yüzde 75,8 oranıyla ön plana çıkmaktadır. Bu arama kanalını takiben yüzde 45,8 oranı ile geleneksel bir arama kanalı olan ve işverenlerin hali hazırda aktif olarak kullanmaya devam ettikleri akraba-eş dost kanalı yer almaktadır. Kendi Çalışanları aracılığı arama kanalı kullanım oranı yüzde 36,1 iken, İnternet sosyal medya yüzde 33 oranında, gazete ilan vb. kanallar ise yüzde 13,7 oranında tercihler arasında bulunmaktadır. Mersin İli itibarıyla özel istihdam bürolarının yaygın olmaması tabloya da yansımış olup bu arama kanalının çok sık tercih edilmediği belirtilmiştir.

Mevcut araştırıma dönemi de dâhil olmak üzere son 3 yıl araştırmalarında birbirine benzer şekilde dikkat çekici bir durumla karşılaşılmıştır. Farklı değişkenler kullanılarak gerçekleştirilen tüm veri setleri sonucunda İşKUR aracılığının hemen hemen her düzeyde oldukça yüksek oranlarda arama kanalı olarak tercih ediliyor görünmesi, gerek işgücü piyasasına h kimiyet, gerek Kurum faaliyetlerinin sonuçları gerekse piyasaya etki oranları açısından değerlendirildiğinde kurum açısından memnuniyet verici bir durumdur. Ancak veri setlerinin bu sonuçları yansıtıyor olmasında, belirli bir oranda, saha çalışmasına katılan Kurum personelinin iş ve meslek danışmanı olmalarından kaynaklı, “ alışmalarının etkinliğini” araştırma raporuna yansıtma çabasının yanı sıra, işverenlerin saha çalışması yapan elemanların İşKUR personeli olmasından kaynaklı “iyi niyetli” ama tam anlamıyla mevcut durumu işaret etmeyen bildirimlerinin etkili olabileceği hususu da bu noktada not edilmelidir. Bu değerlendirmeler ölçülebilir olmamakla beraber belirtilen gerekçelerle arama kanalları konusunda yapılan çalışmanın daha fazla detaylandırılması ve belki de verilerin temin edilmesinde yöntem değişikliğine gidilmesi bu konuda oluşması olası tereddütleri ortadan kaldıracabilecektir.

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında işverenlerden dönemler itibariyle edinilen istihdam artış ve azalış beklentilerinin analize tabi tutulması, işgücü piyasasının geleceğine yönelik bir fikir sahibi olmamızı mümkün kılmaktadır. Mersin için araştırma sonucunda elde elden Net İstihdam Değişim Oranları (NİDO) pozitif olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu verilerde dikkat çeken detay, bir yıl sonrası için herhangi bir tahminde bulunmayarak “fikrim yok” şeklinde beyanda bulunan işverenlerin, oranının yüzde 42,7 gibi azımsanmayacak bir seviyede gerçekleşmesidir. Bir yıl sonrası için artış olacağı yönünde fikir beyan eden işverenlerin oranı *Türkiye genelinde yüzde 20,4 iken Mersin ilinde ise çok yakın bir oranda yüzde 20,7 olmuştur. Başka bir ifadeyle Mersin ilinde ve Türkiye genelinde her 10 işyerinden 2’sinin istihdamın artacağını öngördüğü görülmektedir. Azalış  ng ren işverenlerin ülke genelinde oranı yüzde 2,5 iken Mersin ilinde ise yüzde 4,1’de kaldığı görülmüştür.* Bir yıl sonrası için herhangi bir değişim öngörmeyen işverenlerin oranı yüzde 32,5 seviyesinde olup, her üç işverenden biri bu yönde fikir beyan etmiştir.

Bu sonuçlardan yola çıkıldığında, “Fikrim Yok” seçeneği, “Değişmeyecek” seçeneği ile birlikte değerlendirildiğinde işverenlerin, ulusal ve uluslararası çeşitli gelişmelerden dolayı, işgücü piyasasında yaşanması olası dalgalanmaları göz önünde bulundurarak, geleceğe yönelik projeksiyon yapmakta zorlandıkları sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu çıkarımlar söz konusu olmasına rağmen, işverenlerin geleceğe yönelik beklentilerinin kısmen olumlu yönde olduğu söylenebilir. İşverenlerin geleceğe yönelik beklentilerinin olumlu olması, işgücü piyasasında talep yaratmaları sonucunu doğuracaktır. Bu aşamada dikkatle üzerinde durulması gereken konu, ortaya çıkan veya çıkacak olan talebin işgücü arzıyla en doğru şekilde eşleştirilmesidir. Eşleştirmenin doğru gerçekleşmesi yolunda kamu istihdam kurumu olarak İşKUR’un faaliyetlerinin yanında üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve işveren temsilcileri ile yapılacak işbirlikleri de önem arz etmektedir.

İşgücü piyasasında istihdam artışını sınırlayan faktörleri belirlemek ve bunları ortadan kaldırmak için gerekli ekonomik ve sosyal tedbirlerin eğitim alanındaki tedbirlerle birlikte uygulanması gerekmektedir. Ancak bu şekilde işgücü piyasalarının toplam iş yaratma kapasiteleri artacak, istihdamda genişleme sağlanabilecek ve işsizliğin çözümü anlamında önemli mesafeler kat edilebilecektir. Ayrıca, aktif işgücü programlarının işgücü piyasası analizleri doğrultusunda etkin bir biçimde uygulanması ve yaygınlaştırılması, işsizliğin işgücü piyasası üzerindeki etkilerini nötrale etme yolunda önemli bir değişkendir. Gerçek anlamda aktif bir işgücü piyasası oluşturabilmek için; mevcut işgücünün becerilerinin arttırılması, işsizlere yeni beceri ve nitelikler kazandırılması, genç işsizlerin işgücü piyasasında deneyim kazanmalarını sağlayacak işbaşı eğitim programları ve benzeri uygulamalar geliştirilmesi ile çalışma ortam ve koşullarının uygun hale getirilmesi ön plana çıkan tedbirlerdir.

Dünyada gelişen teknolojilere bağlı olarak bilgi ve iletişim alanlarında yaşanan hızlı değişimler ve ekonomik yapının küreselleşmesiyle birlikte birçok sektörde ve meslek dalında, farklı periyotlarda, dinamik dönüşümler ortaya çıkmaktadır. Bu durum bir yandan, yapılan işlerin niteliği, işverenlerin beklentileri ve çalışanların özellikleri üzerinde değişim ve gelişim baskısı oluştururken, diğer yandan, yapısal değişikliklerin zamanlaması, beklentilerin karşılanması ve insan kaynaklarının yeni koşullara uyumlulaştırılması konularında en doğru reaksiyonların verilmesini sağlayacak yeni yaklaşımlar geliştirilmesi ihtiyacını doğurmaktadır.

İşgücü piyasasının işgücü talebi de ekonomik ve teknolojik gelişmelere uygun olarak dinamik bir şekilde değişim göstermekte olup, işverenlerde yüksek vasıflı bir işgücü profili beklentisi oluşmaktadır. Bu durumda gelişen koşullara uygun şekilde işgücü arzı oluşturabilmek için, işgücünün niteliklerinin sürekli öğrenme yöntemi ile yenilenmesi ve geliştirilmesi gerekmektedir. Geliştirilecek istihdam stratejileri yoluyla, değişen piyasa koşullarına, yeni teknolojik altyapılara ve üretim modellerine karşı oluşturulacak uyum yetenekleri, hem mevcut hem de potansiyel işgücünün istihdam edilebilme imknını arttıracaktır.

İşgücü Piyasası Araştırma Raporu, sonuç kısmında değinilen tüm kısıtlara, ölçülebilir olmamakla birlikte çalışma veri setleri dışında göstergelere dayalı değerlendirmelere rağmen, işgücü piyasasındaki ihtiyaçlar, arz ve talep eşleşmesinde yaşanan sorunlar ve ulaşılması gereken hedef kitleler açısından birçok veri seti, gerçekçi değerlendirme ve hayata geçirilebilir öneriyi içermektedir. İşgücü arz ve talebinin eşleştirilmesi konusunda olumlu sonuçlar alınabilmesi; hazırlanmış olan rapor, yapılan analizler ve değerlendirmeler ışığında il düzeyinde oluşturulacak istihdam politikaları ve kurum düzeyinde gerçekleştirilecek işgücü yetiştirme faaliyetleri ve tüm ekonomik ve sosyal tarafların katılımını sağlayacak mekanizmalar ile mümkün olabilecektir.

EKLER

2018 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2018 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı ile sektörler bazında işgücü, niceliği, eğitimi, niteliği hakkında ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi toplanması amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine 3.564 TL (üçbinbeşyüzaltmışdört Türk Lirası) İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. İkinci fıkraya aykırı davranışlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması gerekmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve araştırmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No :

İşyerinin Yasal Unvanı :

İŞYERİ ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE	:	
MAHALLE:	:	
CADDE/SOKAK	:	
İÇ/DIŞ KAPI NO	:	
TELEFON/E-POSTA	:	

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı :	Unvanı :
Tarih :	Telefonu :
E-Posta :	İmza/Kaşe:

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

.....

2) İşyeri ile ilgili Bilgiler:

	Evet	Hayır
2.1. İşyerinizde ihracat yapılıyor mu?		
2.2. İşyerinizde Ar-Ge çalışması yapılıyor mu?		
2.3. İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıyor mu?		
2.4. İşyerinizde Part-time çalışması yapılıyor mu?		

3) Gelecek bir yıl içinde planlanan bir yatırımınız var mıdır? (Cevabınız evet ise soru 4'e geçiniz, Hayır ise, soru 5'e geçiniz.)

Evet ()

Hayır ()

4) Yatırımla ilgili Bilgiler

4.1 Yatırımın Türü:

İlave yatırım () Her türlü ilave tesis, makine, teçhizat vs... alımı veya kiralanması

Teknolojik Yatırım () Mevcut makine, teçhizatın teknolojik olarak yenilenmesi

Stratejik Yatırım () İşyerinin verimliliğini ve karlılığını artırmak için yürütülecek her türlü, AR-Ge, eğitim ve pazarlama faaliyetleri

Diğer ()

4.2. Yatırımın İli :

4.3. Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam artış sayısı (kişi) (artış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

4.4. Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam azalış sayısı (kişi) (azalış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

· AR-GE; Bir kurumun bilim adamları ve mühendisler istihdam etmek suretiyle şirketin çalışma alanı doğrultusunda bilim ve teknolojinin gelişmesini sağlayacak yeni bilgileri elde etmek veya mevcut bilgilerle yeni malzeme, ürün ve araçlar üretmek, yazılım üretimi dahil olmak üzere yeni sistem, süreç ve hizmetler oluşturmak veya mevcut olanları geliştirmek, yaptığı çalışma ve faaliyetleri anlatmak için kullanılan yaygın bir terimdir.

2018 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

5) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
TOPLAM			

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER

6) Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyormusunuz?

Evet () 6.1. soruya geçiniz.

Hayır () 7.Soruya geçiniz.

6.1) Eleman aranılan meslekler

[illegible]

*Önem derecesine göre **EN FAZLA** 3 beceriyi 1'den başlayarak SİRALAYINIZ. (1- En önemli)

****Kullandığınız arama kanallarından EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.**

BÖLÜM III – 1 YIL SONRA (30 NİSAN 2019 TARİHİ İTİBARIYLA) ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

7) 1 yıl sonra (30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla) işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet ☐	→	7.1'e geçiniz.
	Hayır ☐	→	8.soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐	→	8. soruya geçiniz.
7.1) 1 yıl sonra (30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?			
Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler			Net sayısal artış
8) 1 yıl sonra (30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla) işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	→	8.1'e geçiniz.
	Hayır	→	9. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	→	9. soruya geçiniz.
8.1) 1 yıl sonra (30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?			
Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler			Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

9) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlüğ çektığınız meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlüğ çektığınız kişi sayısını belirtiniz.

9.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok.

➔ 10.Soruya Geçiniz.

[illegible]

*Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

10) İşyerinizde engelli çalıştırdığınız takdirde devlet tarafından teşvikler ile destekleneceğinizi biliyor musunuz?

Evet ()

Hayır ()

11) Size göre engelli istihdamını arttırmak için neler yapılabilir?
(en önemli üç seçeneği belirtiniz)

Engellilerin çalışabileceği destekli, korumalı vb. işyerlerinin artırılması ()

Engelli istihdamı için uygulanan kota uygulamasının revize edilmesi ()

Engelli girişimcilere verilen hibe çalışmalarının geliştirilmesi ()

Engellilere yönelik uzaktan çalışma modellerinin geliştirilmesi ()

Engelli istihdam fuarları aracılığıyla işveren ile engelli danışanların bir araya getirilmesi ()

12) Genç (15-24 yaş) personel seçiminde aradığınız kriterler nelerdir? (Birden fazla seçilebilir)

Pratik beceri ()

Teorik beceri ()

Diploma/sertifika ()

Tecrübe ()

Referans ()

13) İşyerinizde MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi aldığınız personel için **sınav ücretlerinin karşılanması** hususunda uygulanan teşvik veya hibeden yararlandınız mı?

Evet ()

Hayır ()

Fikrim Yok ()

14) İşyerinizde mevcut personel için MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi aldığınızda veya MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi olan personel istihdam ettiğinizde 4447 Sayılı Kanunun **Geçici 10. maddesi kapsamında işveren sigorta primi desteğinden** yararlandınız mı?

Evet ()

Hayır ()

Fikrim Yok ()

15) Personel seçiminde hangi değerlendirme yöntemini kullanıyorsunuz? (Birden fazla seçilebilir)

CV inceleme/eleme ()

Mülakat yapma ()

Görev başında seçim ()

Standart ölçme araçları veya testler kullanarak ()

Diğer ()

16) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hizmetlerinden faydalandınız mı?

Evet () (17. Soruya geçebilirsiniz) Hayır () (18. Soruya geçebilirsiniz.)

17) Faydalandığınız hizmetlerin memnuniyet düzeyinizi belirtiniz.
(Hizmetlerde birden fazla seçenek işaretlenebilir)

	Memnunum	Kararsızım	Memnun Değilim
Eleman Talebi			
İşbaşı Eğitim Programları			
Çalışanların Mesleki Eğitimi			
Mesleki Eğitim Kursu			
Kısa Çalışma Ödeneği			
Danışmanlık ve Yönlendirme			

18) İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetlerden faydalanmama nedeninizi belirtiniz. (Birden fazla seçilebilir)

İŞKUR hizmetlerinden haberdar değilim. ()

İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum. ()

İnternet sitesi kullanışlı değil ()

Bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması ()

İŞKUR, sektörüme uygun faaliyet sunmuyor ()

19) 2017 yılındaki ilave istihdam teşvikinden yararlandınız mı?

Evet () (20. Soruya geçiniz)

Hayır () (21. Soruya geçiniz)

20) 2017 yılında ilave istihdam teşvikinin faydalı olduğunu düşünüyor musunuz?

Evet ()

Hayır ()

Kararsızım ()

21) 2018 yılında uygulamaya konulan istihdam teşviklerinin istihdama katkısını değerlendiriniz.
İstihdamı çok artırır () İstihdamı az artırır () Değiştirmez () Fikrim yok ()

22) Sektörünüzde gelecek 10 yılda öne çıkacağını düşündüğünüz meslek ve beceriler nelerdir?

Meslek.....

Beceri.....

2018 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.